

VÄNERSBORGS KOMMUN

Mål- och resursplan 2011-2013

Kommunfullmäktige 2010-12-15

Innehållsförteckning

	Sidnr
Del I Vision och mål - Förutsättningar och beslut	
Vision Vänersborg.....	Del I - 1
Kommungemensamma mål och resultat	1
Förutsättningar.....	6
Kommunfullmäktiges beslut.....	21
Del II Mål- och resursplan - Nämnderna	
Barn- och ungdomsnämnden.....	Del II - 1
Byggnadsnämnden.....	6
Gymnasienämnden.....	9
Kommunfullmäktige	14
Kommunstyrelsen.....	15
Kulturnämnden.....	18
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	20
Revision.....	22
Valnämnd.....	22
Samhällsbyggnadsnämnden.....	23
Socialnämnden.....	27
Överförmyndarnämnden.....	33
Del III Investerings- och exploateringsplan	
Investerings- och exploateringsplan 2011-2013.....	Del III - 1

Vision Vänersborg

Vänersborg är den framgångsrika kommunen vid Vänerens sydspets, en kommun känd för nytänkande, effektivitet och god service, en kommun där medborgarna känner sig trygga, delaktiga och har inflytande. Närheten till vattnet utnyttjas som en viktig resurs för boende, näringsliv och turism.

En god företagsmiljö, snabba kommunikationer, ett rikt utbildningsutbud och en livaktig kultur- och fritidsverksamhet gör kommunen attraktiv för såväl företagsamhet som boende.

All kommunal verksamhet omfattas av tanken på ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle. Miljömål är antagna och genomförda.

Fem generella perspektiv i utvecklingsarbetet

Allt utvecklingsarbete i Vänersborgs kommun ska präglas av följande fem perspektiv:

- Barn- och ungdomsperspektivet
- Samverkan
- Jämställdhet
- Omvärldsorientering
- Integration

Sju utvecklingsområden

Kommunfullmäktige vill fokusera på ett antal utvecklingsområden, som är viktigast att arbeta med för att kommunen ska närma sig visionen och de fastställda inriktningsmålen. Utvecklingsområdena 2011 är:

- *Boende*
- *Näringsliv och turism*
- *Kultur och fritid*
- *Utbildning*
- *Serviceskyldighet, samverkan och effektivitet*
- *Lokala miljömål*
- *Medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder och ansvar för arbetslösa ungdomar*

Inriktningsmål och förväntade resultat inom utvecklingsområdena

Inom utvecklingsområdena har kommunfullmäktige fastställt inriktningsmål och förväntade resultat. Dessa ska samtliga nämnder arbeta efter.

• *Boende*

Inriktningsmål

Alla förändringar ska bidra till upplevelsen av Vänersborg som en vacker stad och kommun. Boendet ska upplevas stimulerande och tryggt med närhet till service och rekreation. Det ska finnas olika boendialternativ. Nya bostäder och bostadsområden byggs centrumnära men också sjönära och grönnära för att ta vara på Vänersborgs naturvärden.

Förväntat resultat

- Ökat antal invånare genom tillkomsten av fler bostäder.

• *Näringsliv och turism*

Inriktningsmål

En bredare näringslivsbas kompletterar befintliga företag och minskar beroendet av de stora aktörerna. I Vänersborg är samverkan mellan näringsliv, organisationer och kommunen väl organiserad. I denna samverkan satsar Vänersborg på besöksnäring, turism, evenemang och upplevelser, utveckling av centrum och centrumhandel samt en aktiv landsbygd.

Tillväxt är en viktig förutsättning för goda levnadsvillkor. Vänersborg ska ha ett gott företagsklimat som stöder befintliga företag och attraherar nya och stimulerar till nyföretagande.

Vänersborg är ett av Syd- och Mellansveriges mest besökta resmål för privatturister med fokus på natur- och kulturintresse.

Förväntade resultat

- Ökat antal besökare i centrum
- Stärkt samverkan med näringslivets företrädare och dess organisationer
- Gynnsammare företagsklimat
- Fler turister som besöker Vänersborg

- **Kultur och fritid**

Inriktningsmål

En livaktig kultur- och fritidsverksamhet gör kommunen attraktiv för såväl företagare som boende och besökare.

Sportcentrum med Arena Vänersborg, teatern, Sanden, Skräcklan och Plantaget erbjuder många olika evenemang och upplevelser för invånare och besökare.

Förväntade resultat

- Ökat antal besökare på bibliotek, museer och konsthallar
- Ökat antal utlån på biblioteket
- Fler större evenemang och fler kulturaktiviteter för yngre publik

- **Utbildning**

Inriktningsmål

Ett rikt utbildningsutbud gör kommunen attraktiv för såväl företagsamhet som boende. Ett unikt utbud av gymnasieprogram lockar sökande från såväl regionen som övriga landet och Norge. Kvalitetsarbetet i både grundskolan och gymnasieskolan leder till mycket goda resultat och uppmärksammas nationellt.

Med musikskolan, orkestermusikerutbildningen och den frivilliga musikverksamheten som bas ska Vänersborg utvecklas till Sveriges bästa musikkommun. Skolan och Vänersborgs högskolecentrum bidrar till tillväxt och nyföretagande genom olika utbildningsinsatser.

Förväntade resultat

- Större andel elever med minst betyget godkänt i grundskolans samtliga ämnen
- Bättre meritvärde
- Större andel behöriga sökande till gymnasieskolan
- Större andel som fullföljer gymnasiet
- Större andel behöriga sökande till högskolan och fler som börjar på högskolan

- **Serviceskyldighet, samverkan och effektivitet**

Inriktningsmål

Arbetsätt och arbetsformer ska utvecklas för att bidra till effektivare verksamhet.

Bemötandet av invånare, företag och andra intressenter ska förbättras och tillgängligheten till kommunens tjänster ska öka.

Förväntade resultat

- Tidseffektivare arbetsprocesser ska utvecklas.
- Fakturahanteringen ska effektiviseras.
- Kommunikationen med medborgare, företagare och organisationer ska förbättras.
- Bemötandet och tillgängligheten ska förbättras och skapa fler nöjda brukare.

- **Lokala miljömål**

Inriktningsmål

Utsläppen av växthusgaser ska minskas genom minskad energianvändning i kommunens lokaler.

Förväntade resultat

- Fortsatt minskning av energianvändningen i de egna lokalerna
- Minskad användning av kopieringspapper
- Större andel mil vid tjänsteresor med tåg i förhållande till bil/flyg

- **Medverkan i arbetsmarknads-politiska åtgärder och ansvar för arbetslösa ungdomar**

Inriktningsmål

Fler ungdomar och invandrare ska ha arbete eller sysselsättning.

Förväntade resultat

- Fler ungdomar i arbete eller sysselsättning
- Alla ungdomar som lämnar gymnasieskolan ska få möjlighet till praktik

Ekonomiska mål - god ekonomisk hushållning

Riksdagen antog under 2004 en proposition om "God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting". Lagstiftningen kring god ekonomisk hushållning återfinns i kommunallagen.

Lagen/balanskravet

Enligt kommunallagen ska kommunerna ange *mål och riktlinjer för verksamheten* som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska det finnas *finansiella mål* som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Kommunallagen kräver att kommunernas ekonomi ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna. Balanskravet utgör en miniminivå för resultatet.

Med detta menas

En kommun bör inte förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov. De löpande intäkterna bör överstiga de löpande kostnaderna. Det ingår också att verksamheten ska utövas på ett ändamålsenligt och utifrån ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt.

Finansiella mål

Vänersborgs kommuns övergripande finansiella mål för ekonomin är följande:

- Årets resultat bör uppgå till minst 1 % av skatter och generella statsbidrag. Långsiktigt bör resultatet uppgå till 2 %.
- Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.
- Soliditeten bör förbättras.
- Pensionsåtagande som inte är skuldfört bör täckas av eget kapital.

Skatte- och avgiftsnivåer

- Skattesatsen bör hållas oförändrad under mandatperioden.

Resultatet: Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ska, som tumregel, årets resultat uppgå till 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd. Huvudargumenten för positiva resultat är att nuvarande generation ska stå för sina kostnader, att avsättningar krävs för framtida pensioner, att värdesäkra tillgångarna och att egenfinansiera investeringar. Dessutom bör det finnas en buffert för oförutsedda händelser.

Vänersborgs kommuns resultatmål är i linje med god ekonomisk hushållning och överstiger balanskravet.

Det långsiktiga målet om 2 % kan sägas vara tillräckligt stort för att konsolidera kommunens ekonomi och på så sätt trygga för att servicenivån ska garanteras för nästkommande generation, utan att den ska behöva uttaxera en högre skatt. Kommunens inriktningsmål är också att skattesatsen ska hållas oförändrad under mandatperioden. Den budgeterade nivån krävs för att klara av förändrade förutsättningar under året, samt för att klara att självfinansiera investeringar i skattefinansierad verksamhet. Exempel på förändrade förutsättningar är avräkning av skatteintäkter, upp- och nedgångar på de finansiella marknaderna samt oförutsedda händelser inom verksamheterna.

Det mer kortsiktiga resultatet om 1 % är avhängigt av hur resultatet sett ut under en period. Har resultatet varit större än målet under ett antal år, kan 1 % vara rimligt under en kortare tid.

Kassalikviditet: Med målet om en kassalikviditet på minst 50 % menas att likvida medel tillsammans med kommunens checkkredit på 100 Mkr bör vara minst 50 % av kortfristiga skulder. Likviditetsmålet säkrar att kommunen har en tillräcklig kortfristig betalningsberedskap.

Soliditet: Måttet anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel/eget kapital och beskriver kommunens betalningsberedskap och finansiella styrka på lång sikt. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har kommunen.

I ett tioårigt perspektiv kommer en förändrad åldersstruktur att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Pensionsåtagandet: Målet om pensionsåtagandet återspeglar ambitionen att kommunens samtliga skulder ska vara täckta inom ramen för eget kapital. D.v.s. soliditeten ska vara positiv, även med hänsyn till den del av pensionsåtagandet som inte är skuldförd. I förarbetena till kommunallagens bestämmelser om

god ekonomisk hushållning är detta ett av minimikraven för att en kommun ska anses ha en godtagbar ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv.

Ekonomiska mål och riktlinjer för verksamheten

- *Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem.*

Detta innebär bl.a. att

- verksamheter och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas,
- varje nämnd ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån kommunfullmäktiges reglemente och kommunstyrelsens riktlinjer och att
- nämnderna ska främja och följa upp att en fortlöpande kvalitetsutveckling sker inom verksamheten.

- *Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande och effektivt sätt*

Detta innebär bl.a. att

- kommunens anläggningar och fastigheter ska ha ett planerat och fullgott underhåll,
- kommunen ska ha ett fullgott och genomtänkt försäkringsskydd, samt ha klara regler för hur risker ska hanteras och att
- kommunen ska ha tydliga regler och riktlinjer för sin finansförvaltning.

- *Vänersborgs kommun ska i alla sammanhang eftersträva en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar.*

Detta innebär bl.a. att

- kommunfullmäktiges budgetbeslut är överordnat och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet (vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras),
  - nämnderna ser till att verksamhetens innehåll och omfattning är anpassad till beslutad budgetnivå,
  - vid hantering av befarade eller konstaterade budgetavvikelser är nämnder och enheter skyldiga att vidta de åtgärder som krävs för att styra verksamheten, så att de ekonomiska ramarna hålls och att
  - kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att de förslag och planer som föreläggs kommunfullmäktige främjar en god ekonomisk hushållning och är förenliga med de finansiella mål som fastlagts.
- *Nämnderna ska arbeta fram verksamhets-specifika mål och riktlinjer kring god ekonomisk hushållning.*

Personalpolitiska mål

Personalens hälsa ska förbättras och sjukfrånvaron minskas genom ökad trivsel, hög delaktighet och andra hälsofrämjande insatser.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljöarbetet är en naturlig del av vardagen. Våra anställda ska utvecklas i en stimulerande, god och säker arbetsmiljö. Arbetsplatserna ska kännetecknas av en öppen och tillåtande attityd.

Jämställdhet

Alla anställda, både kvinnor och män, ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter att utveckla sig själva och få inflytande på verksamheten.

Mångfald

Mångfald innebär att alla våra anställda har samma möjligheter och rättigheter, oberoende av etniskt ursprung, kön, ålder, utbildning och funktionshinder.

Kompetensutveckling

Det är av största vikt för verksamheten att ha kompetent personal. Därför ska kommunens medarbetare utbildas och utvecklas. Kompetensutveckling ska ses som en investering i utveckling, kvalitet och service.

Ledarskap

Ledarskap är samspelet mellan chef och medarbetare. Ledarskapet ska utvecklas så att laganda, engagemang och arbetsglädje ökar. Ledarna ska kunna kommunicera, vägleda och stimulera medarbetarna.

Lön och belöning

Lönen ska användas som ett styrmedel och bidra till att målen för verksamheten uppfylls och att den anställdes goda arbetsinsatser, engagemang, utveckling och arbetstillfredsställelse stimuleras, så att kompetent personal finns på lång och kort sikt. Lönesättningen är en värdering av befattningen och den anställdes arbetsresultat.

Förväntade resultat

- Arbetsplatserna har utvecklats så att de bidrar till ett hållbart arbetsliv. De anställda har utvecklats i sina yrkesroller.
- Vänersborgs kommuns chefer utövar ett medvetet och utvecklat ledarskap.
- Arbetsplatserna har dialog och samverkan som är väl utvecklad och där såväl chef som medarbetare tar ansvar för arbetsmiljön, verksamhetens resultat och kompetensutveckling.

Omvärld (inför kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23)

Samhällsekonomisk bakgrund

Internationell konjunktur

Den akuta finanskrisen under hösten 2008 övergick under 2009 i en kraftig och allmän nedgång i världskonjunkturen. OECD-länderna drabbades särskilt hårt. En dämpning av tillväxten har även skett i utvecklingsländerna, men detta medförde snarast att tidigare överhettningstendenser mildrades. Under andra halvan av 2009 började produktionen öka i OECD-området. Vändningen var i första hand ett resultat av en kraftigt expansiv ekonomisk politik, men en stark export till Asien har också varit en drivkraft.

Konjunkturen fortsätter att stärkas 2010-2011, men i måttlig takt. Konjunkturinstitutet bedömer att BNP-tillväxten i OECD-området blir 2,2 % i år och 2,6 % 2011, vilket är svagt jämfört med tidigare konjunkturuppgångar. Att tillväxten inte blir högre är kopplat till några av de problem som låg till grund för den finansiella krisen, som t.ex. att vissa tillgångar var för högt värderade och föll kraftigt i värde, vilket har lett till alltför hög skuldsättning. Tillväxten hålls därför tillbaka av att hushållen i framför allt USA ökar sitt sparande för att återställa sina balansräkningar. Kredittillväxten i USA och Europa hålls också i viss utsträckning tillbaka av att finansinstituten behöver höja sin kapitaliseringsgrad. Samtidigt begränsas finanspolitiken framöver av att de offentliga finanserna har försämrats kraftigt under krisen. Finanspolitiken i OECD-området läggs därför om i en åtstramande inriktning under 2011.

Kärninflationen i OECD-området uppgick under 2009 till 1,7 %. Konjunkturinstitutet bedömer att ett fortsatt lågt resursutnyttjande 2010-2011 bidrar till att priserna ökar långsamt. Ett lågt resursutnyttjande och ett måttligt inflationstryck har lett till att styrräntan i många länder är låg. I USA och euroområdet börjar räntorna höjas först i slutet av 2010 eller under första halvåret 2011. I tillväxtekonomierna, där konjunkturläget är mycket starkare, stramas penningpolitiken åt betydligt snabbare för att undvika en överhettning och en alltför hög inflation.

Svensk ekonomi

Den internationella konjunkturedgången har drabbat den svenska ekonomin hårt. Sveriges ekonomi är exportberoende och omvärldens efterfrågan föll särskilt mycket på varor som svensk industri producerar. Till det kan läggas att en relativt liten del av svensk export avsätts

på snabbväxande marknader, som t.ex. den kinesiska. Sammantaget föll BNP med nästan 7 % från toppen det första kvartalet 2008 till och med det fjärde kvartalet 2009. Från inledningen av 2010 har konjunkturen vänt uppåt. Under 2010 bedömer Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) att BNP ökar med 2,5 %, för att sedan åren 2011-2012 öka med 3,2 % respektive 3,8 %.

Under inledningen av 2010 har arbetsmarknadsläget förbättrats något. Enligt SKL kommer det dock att dröja innan sysselsättningen återhämtar sig. Ett i nuläget ytterligt lågt resursutnyttjande kombinerat med en fortsatt relativt måttlig efterfrågetillväxt gör att det kommer att ta tid innan utvecklingen på arbetsmarknaden mera påtagligt vänder uppåt. SKL bedömer att arbetslösheten hänger kvar kring knappt 9,5 % i år och nästa år samtidigt som antalet utförda arbetstimmar i svensk ekonomi kommer att vara lika många 2011 som 2009. Enligt denna bedömning är det först 2012 som sysselsättningen mera påtagligt kommer att öka och arbetslösheten pressas tillbaka. Vad det gäller arbetade timmar, som är den enskilt viktigaste faktorn för skatteunderlaget i kommunsektorn, är prognosen ett fall på 0,5 % 2010 och en motsvarande ökning under 2011.

Enligt SKL:s bedömning stiger inflationen successivt under planperioden, från måttliga 1,0 % (KPI) under 2010, till höga 2,8 % under 2013.

Kommunsektorns ekonomi

Lågkonjunkturen slog till med full kraft under fjärde kvartalet 2008 och prognoserna för skatteunderlagets utveckling föll därefter dramatiskt. Många kommuner rev upp budgeten för 2009 och arbetade in extra besparingar under löpande budgetår. Utsikterna inför 2010 var också mycket dystra, men balanserades i viss mån av att regeringen i budgetpropositionen utlovade ytterligare ett tillfälligt konjunkturstöd, utöver det som redan aviserats i vårbudgeten.

Som en konsekvens av den mycket svaga sysselsättningsutvecklingen under slutet av 2008 och 2009 dämpades skatteunderlagstillväxten markant 2009. Till följd av det svaga arbetsmarknadsläget blev dessutom löneökningstakten betydligt lägre än året innan. Detta motverkades endast till en mindre del av ökande arbetslöshetsunderstöd. Under 2010 verkar sysselsättningsfallet ha upphört, men löneökningstakten ser ut att avta ytterligare. Dessut-

Mål- och resursplan 2011-2013

om påverkas skatteunderlaget negativt av att balanseringsmekanismen i det allmänna pensionssystemet har utlösts, vilket håller tillbaka pensionsinkomsternas del av skatteunderlaget de närmaste åren. En måttlig sysselsättningsökning under 2011 förbättrar skatteunderlaget, men i relativt begränsad omfattning. Från och med år 2012 blir skatteunderlagstillväxten starkare. Bakgrunden är konjunkturåterhämtningens starka sysselsättningsutveckling och den tilltagande löneökningstakt detta leder till. Därtill kommer en snabbare ökning av pensionsinkomsterna än åren närmast före.

Under 2010 ökar de generella statsbidragen med nästan 12 miljarder kronor. Enligt SKL är detta troligen den största ökning av de generella bidragen som kommunerna någonsin fått. År 2011 är de ekonomiska förutsättningarna betydligt sämre. De generella bidragen minskar med 8,4 miljarder kronor jämfört med 2010, samtidigt som skatteunderlagstillväxten ännu inte riktigt tagit fart.

Befolkning

Utvecklingskontoret har under hösten 2009 tagit fram en befolkningsprognos. Före prognosen gjordes en analys av olika demografiska data i syfte att få ett så bra underlag som möjligt.

Prognosen sträcker sig över nio år. Flera tabeller för olika behov är framtagna.

Nedan redovisas befolkningsförändringar i olika åldersintervall:

År	0-5	6-12	13-15	16-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-w	Summa
2009	2 427	2 818	1 397	2 164	3 931	4 165	5 159	4 711	4 785	3 193	2 159	36 909
2010	2 437	2 820	1 318	2 101	3 994	4 086	5 159	4 685	4 803	3 271	2 179	36 852
2011	2 460	2 823	1 265	2 037	4 046	4 065	5 176	4 658	4 830	3 314	2 206	36 880
2012	2 457	2 872	1 266	1 944	4 088	4 031	5 151	4 672	4 810	3 411	2 227	36 928
2013	2 457	2 920	1 251	1 858	4 129	3 995	5 094	4 712	4 773	3 534	2 247	36 971
2014	2 455	2 959	1 247	1 794	4 138	3 980	5 019	4 786	4 701	3 673	2 261	37 012
2015	2 452	2 992	1 263	1 739	4 139	3 984	4 895	4 875	4 624	3 796	2 302	37 059
2016	2 460	2 994	1 299	1 738	4 085	3 989	4 787	4 986	4 536	3 906	2 333	37 113
2017	2 467	3 012	1 311	1 735	4 047	4 005	4 681	5 009	4 542	3 982	2 383	37 175
2018	2 469	3 037	1 311	1 738	4 009	4 029	4 628	5 044	4 484	4 089	2 405	37 244
Förändring 2009 - 2018	2%	8%	-6%	-20%	2%	-3%	-10%	7%	-6%	28%	11%	1%

Prognosresultatet kan sammanfattas enligt följande:

- Antalet barn i intervallen 0-5 år och 6-12 år ökar med sammanlagt ca 250. Vänersborg följer trenden med viss ökning i barnafödandet.
- I gruppen 13-15 år sker en minskning. Det är en fortsättning på den trend som finns i dag. Antalet ungdomar i årskurs 7-9 kommer att minska fram till 2014, för att därefter sakta öka.
- Den absolut största minskningen sker för ungdomar i gymnasieålder (16-19 år). Under prognosperioden kommer denna grupp att minska med ca 425 ungdomar.

- I grupp 20-29 år sker en viss befolkningsökning.
- Stora ökningar sker i de äldre grupperna. Det är 40-talisterna som mot slutet av prognosperioden står för den stora ökningen.
- Den stora förändringen, som påverkar framtida planering, sker inom de yngre och äldre åldersintervallen. Ett vikande elevunderlag samt allt fler äldre karakteriserar framtiden.

Budgetförutsättningar 2011-2013

Förutsättningar enligt bokslut 2009 och budget 2010

I 2009 års bokslut redovisades en förbättring av eget kapital med +48 Mkr, vilket innebar ett överskott mot budget med +31 Mkr.

I 2010 års mål- och resursplan budgeteras en positiv förändring av eget kapital med +17,9 Mkr, vilket motsvarar det finansiella målet om ett resultat som bör uppgå till 1 % av skatter och generella statsbidrag. Under hösten 2009 beslutade regeringen i budgetpropositionen att tilldela ytterligare statsbidrag till kommunsektorn under 2010, ett tillfälligt konjunkturstöd. Vänersborgs kommun fick 28 Mkr, som fördelades ut till nämnderna. Nämndernas budgetramar justerades ned med 9,3 Mkr, då arbetsgivaravgiften sänktes och kommunstyrelsens förfogandeanslag ökades motsvarande.

Kommunstyrelsens budgetanvisningar

Kommunstyrelsen beslutade 2010-03-03 om ramar och anvisningar avseende budgetarbetet för år 2011. Budgetramarna byggde bl.a. på följande förutsättningar:

- *Skatteintäkternas uppräknings* mellan åren baserade sig på Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) prognos 2010-02-15. Prognosen justerades med en negativ slutavräkning om -400 kronor per invånare för åren 2011-2013.
- Ingen *inflationkompensation* utgick till nämnderna.
- Medel till *löneutvecklingen* avsattes centralt.
- *Internräntan* var oförändrad 4,0 %.
- Årets *pensionskostnader* beräknades utifrån den s.k. blandmodellen baserad på prognos från KPA.

Nämndernas budgetramar justerades enligt följande:

- Barn- och ungdomsnämnden +5 794 Tkr
- Gymnasienämnden -839 Tkr
- Kommunstyrelsen -6 940 Tkr
- Socialnämnden +6 000 Tkr

En mer detaljerad beskrivning av nämndernas tillskott i ramsättningen återfinns på sidan 10 och framåt.

Anslagsbindningsnivåerna

För 2011 gäller motsvarande anslagsbindningsnivåer som 2010. Dock vill kommunstyrelsen även i fortsättningen ha möjlighet att följa vad grundskolan respektive barnomsorgen kostar. Det innebär att dessa verksamheter ska särredovisas i mål- och resursplanen, årsredovisningen samt i delårsrapporterna. Barn- och ungdomsnämnden kan dock omfördela budgeten mellan dessa båda verksamheter, då de utgör en och samma anslagsbindningsnivå.

I övrigt gäller följande förutsättningar för nämnderna i 2011 års budget:

Samtliga nämnder ansvarar för driftkostnader/kapitalkostnader som följer av nämndens investeringar. Några opåverkbara kostnader finns inte. I de fall kommunstyrelsen av näringspolitiska skäl tar initiativ till investeringar, som får driftkostnadskonsekvenser för samhällsbyggnadsnämnden, har kommunstyrelsen ett medansvar för att budgettäckning sker.

Kommunfullmäktiges beslut om driftbudgetramar – avstämning mot nämndernas budgetförslag

---

Vänersborgs kommuns budgetprocess

Kommunfullmäktige har antagit en vision för Vänersborgs kommun. Inför varje budgetår fastställer kommunfullmäktige mål och inriktning för det kommande kalenderåret.

Vänersborgs kommun har en tidig budgetprocess, vilket innebär att diskussioner om mål och resurser förs under vintern/våren och kommunfullmäktige fastställer mål- och resursplanen i juni inför kommande år. En tidig process möjliggör för nämnderna att anpassa sin verksamhet efter beslutade mål och resurser.

Arbetet med MRP 2011

Kommunstyrelsens budgetberedning består av de ordinarie ledamöterna i kommunstyrelsens arbetsutskott. Budgetberedningen inledde sitt arbete 2010-04-23. Arbetet har baserat sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och nämndernas budgetförslag. Ekonomikontoret har sammanställt nya prognoser från SKL över skatte- och statsbidragsintäkter samt gjort uppdaterade bedömningar över löneutveckling och pensionskostnader.

Budgetberedningen har haft presidieöverläggningar under våren 2010 med nämnderna, avseende deras budgetförslag för 2011-2013 och i anslutning till dessa även följt upp nämndernas arbete med ramanpassning under 2010. Kommunfullmäktige fastställde mål- och resursplan 2011-2013 den 23 juni 2010.

Eftersom det var valår under 2010 genomfördes ytterligare en budgetberedning under hösten 2010. Ekonomikontoret föreslog att beslutet från juni skulle förnyas medan det nyvalda kommunfullmäktige gjorde justeringar och fastställde slutligen Mål- och resursplan 2011-2013 den 15 december 2010.

Kommunfullmäktiges beslut om nämndernas driftbudgetramar för år 2011:

BARN- OCH UNGDOMSÄMNDEN

Anvisad budgetram 593 535 Tkr

I **anvisningarna** justerades barn- och ungdomsnämndens budgetram upp med +5 794 Tkr.

Barnomsorgen tillfördes 1 000 Tkr, då befolkningsprognosen visar på ökat barnantal. Då antalet elever inom grundskolan minskar, reducerades ramen med 2 000 Tkr.

Musikskolan förstärktes med 500 Tkr för hyreskostnader vid Vänerparken. Arena och fritid tillfördes 6 000 Tkr för kommande kapitalkostnader inom verksamheten.

Dessutom utökades ramen med 294 Tkr, då föreningsbidraget till Stiftelsen Bergagården utökats sedan 2008.

Budgetberedningen föreslår en ytterligare ramökning om 3 000 Tkr för att förstärka lärartätheten.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Barn- och ungdomsnämndens budgetram för 2011 fastställs i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till totalt 596 535 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Barn- och ungdomsnämndens budgetram tillförs 6 000 Tkr till förstärkt personaltäthet. Nämnden tillförs även 700 Tkr avseende driften av den nya ridanläggningen vid Brätte. Nämndens budgetram minskas med anslaget om 6 000 Tkr avseende driftkostnaderna av Arena Vänersborg. Därmed fastställs barn- och ungdomsnämndens budgetram för 2011 till 597 235 Tkr.

BYGGNADSNÄMNDEN

Anvisad budgetram 10 523 Tkr

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Enligt anvisad budgetram.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Byggnadsnämndens budgetram för 2011 fastställs till 10 523 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

GYMNASIENÄMNDEN

Anvisad budgetram 180 190 Tkr

I **anvisningarna** justerades gymnasienämndens budgetram ned med -839 Tkr.

Då antalet elever inom gymnasieåldern minskar, justerades budgetramen ned med -3 000 Tkr. Komvux tillfördes 1 661 Tkr och gymnasieskolan 500 Tkr för hyreskostnader vid Vänerparken.

Gymnasienämndens förslag:

Gymnasienämnden begär 7 000 Tkr i ramökning till gymnasieskola och gymnasiesärskola.

Budgetberedningen föreslår en ramökning med 3 000 Tkr för att förstärka lärartätheten.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Gymnasienämndens budgettram för 2011 fastställs i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till totalt 183 190 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Gymnasienämndens budgettram för 2011 fastställs till 183 190 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Anvisad budgettram 1 753 Tkr

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Enligt anvisad budgettram.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Kommunfullmäktiges budgettram för 2011 fastställs till 1 753 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

KOMMUNSTYRELSEN

Anvisad budgettram 142 727 Tkr

I **anvisningarna** justerades kommunstyrelsens budgettram ned med sammanlagt -6 940 Tkr. Kommunstyrelsens förfogandeanslag sänktes från 16 023 Tkr till 8 400 Tkr. Högskolecentrum tillfördes 683 Tkr för hyreskostnader vid Vänerparken.

Budgetberedningen föreslår att anslaget till räddningstjänsten utökas med sammanlagt 975 Tkr. Förbundsbidraget ökar, dels då det nya radiokommunikationssystemet RAKEL införs (600 Tkr), dels då pensionskostnaderna ökar (300 Tkr). Projektet I väntan på ambulans, som kommunstyrelsen tidigare finansierat ur förfogandeanslaget, permanentas och beräknas kosta 75 Tkr.

Kommunstyrelsen hyr lokaler i regionarkivet för Föreningsarkivet till en kostnad om 110 Tkr. Budgeten utökas med motsvarande. Till förstärkt beredskapsorganisation avsätts 100 Tkr.

Kommunens kostnad för Fyrstads Flygplats beräknas öka med 115 Tkr från 920 Tkr till 1 035 Tkr. Anslaget till Film i Väst utökas med 50 Tkr från 1 100 Tkr till 1 150 Tkr.

Kommunstyrelsens förfogandeanslag reduceras med 3 400 Tkr från 8 400 Tkr till 5 000 Tkr.

En kollektivtrafiksatsning genomförs för 75-åringar och äldre, kostnad 1 000 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Kommunstyrelsens budgettram 2011 fastställs i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till totalt 141 677 Tkr.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram ett förslag till organisationsförändring, där ansvaret för kommunens samtliga fastigheter samlas under samhällsbyggnadsnämnden fr.o.m. 2011-01-01.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del:

Kommundirektören ges i uppdrag att ta fram erforderliga beslutsunderlag för att samla samtliga fastigheter under samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde fr.o.m. 2011-01-01.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Kommunstyrelsens förfogandeanslag förstärks med ytterligare 6 000 Tkr vilka kan täcka ökade driftkostnader vid Arena Vänersborg. Kollektivtrafiksatsningen om 1 000 Tkr för 75-åringar och äldre ska utvärderas under 2013. Därmed fastställs kommunstyrelsens budgettram för 2011 till 147 677 Tkr.

KULTURNÄMNDEN

Anvisad budgettram 22 619 Tkr

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Enligt anvisad budgettram.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Kulturnämndens budgettram för 2011 fastställs till 22 619 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Anvisad budgettram 5 286 Tkr

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Enligt anvisad budgettram.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgettram för 2011 fastställs till 5 286 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

REVISIONEN

Anvisad budgetram 1 133 Tkr

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:
Enligt anvisad budgetram.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:
Revisionens budgetram för 2011 fastställs till 1 133 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Anvisad budgetram 58 750 Tkr

Samhällsbyggnadsnämndens förslag:
Samhällsbyggnadsnämnden begär 1 200 Tkr till ökade kapitalkostnader inom gator/vägar.

Under 2010 avser kommunen att förvärva fastigheten Vänersborg Vargön 2:2 av Holmen Paper AB. Samhällsbyggnadsnämnden begär ett ramtillskott om 760 Tkr för kapitalkostnader som följer av förvärvet.

Budgetberedningen föreslår att samhällsbyggnadsnämndens budgetram utökas med 1 960 Tkr i enlighet med nämndens förslag.

Budgetberedningen föreslår dessutom att fastighetsunderhållet utökas med 5 000 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:
Kostnaderna för utbyggnaden av VA längs Vänerkusten ska i sin helhet finansieras inom VA-kollektivet. Någon förskottering av VA-avgifter till samhällsbyggnadsnämnden är därmed inte aktuell.

Samhällsbyggnadsnämnden ska samråda med kommunstyrelsen innan exploatering påbörjas av nya områden.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag, att omfördela budget motsvarande det utökade fastighetsunderhållet, som samhällsbyggnadsnämnden genomför, till förhyrande nämnder.

Samhällsbyggnadsnämndens budgetram för 2011 fastställs i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till totalt 65 710 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:
Det anslag om 5 000 Tkr, som tillfördes samhällsbyggnadsnämnden för ökat fastighetsunderhåll, ska vara tillfälligt under 2011. Därmed fastställs samhällsbyggnadsnämndens budgetram för 2011 till 65 710 Tkr.

SOCIALNÄMNDEN

Anvisad budgetram 639 358 Tkr

I **anvisningarna** justerades socialnämndens budgetram upp med +6 000 Tkr för utbyggnad av antalet boendeplatser inom äldreomsorgen (Linden).

Socialnämndens förslag:
Socialnämnden begär utökad budgetram med sammanlagt 31,9 Mkr. Nya och förändrade behov beräknas uppgå till 12 000 Tkr. Ekonomiskt bistånd behöver utökas med 15 000 Tkr. Dessutom redovisas kostnadsökningar inom färdtjänst, IT m.m.

Budgetberedningen föreslår att budgeten för ekonomiskt bistånd utökas med ett tillfälligt anslag om 10 000 Tkr under 2011. Socialnämnden får också ett tillfälligt anslag under 2011 om 1 000 Tkr till metodutveckling inom vård och boende.

I socialnämndens förslag till mål- och resursplan har nämnden påvisat behov av fortsatt utbyggnad av äldreboende inom Niklasbergsområdet. Planer finns för en till- och ombyggnad under 2011 av äldreboendet Björken. Socialnämnden pekar på att en fortsatt utbyggnad förutsätter utökad budgetram för de ökade driftkostnader som följer av projektet. Budgetberedningen ställer sig positiv till en fortsatt utbyggnad på Niklasbergsområdet men konstaterar samtidigt att ett ekonomiskt utrymme för budgetkompensation avseende ökade driftkostnader till socialnämnden kan ske som tidigast från halvårsskiftet år 2012. Slutlig ställning till frågan får tas i samband med arbetet med mål- och resursplan 2012-2014.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:
Socialnämndens budgetram för 2011 fastställs i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till totalt 650 358 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:
Socialnämnden tillförs 6 000 Tkr till förstärkt personaltätthet inom äldreomsorgen. Anslaget till ekonomiskt bistånd utökas tillfälligt med 2 000 Tkr år 2011. Till nämnden avsätts 300 Tkr till personliga ombud inom omsorg om funktionshindrade. Det tillfälliga anslaget under 2011 om 1 000 Tkr till metodutveckling inom vård och boende tillförs i stället nämndens förfogandeanslag. Därmed fastställs socialnämndens budgetram för 2011 till 658 658 Tkr.

VALNÄMNDEN

Anvisad budgetram 379 Tkr

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:
Enligt anvisad budgetram.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:
Valnämndens budgetram för 2011 fastställs till 379 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Anvisad budgetram 2 337 Tkr

Överförmyndarnämndens förslag:
Överförmyndarnämnden begär 500 Tkr i utökad budgetram, då verksamheten växer och extern granskningshjälp även i fortsättningen måste anlitas.

Budgetberedningen föreslår en utökad ram om 500 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:
Överförmyndarnämndens budgetram 2011 fastställs i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till totalt 2 837 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:
Överförmyndarnämndens budgetram för 2011 fastställs till 2 837 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

Finansiell analys 2011-2013

Utgångspunkter

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta ur ett finansiellt perspektiv.

Resultat: Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

Kapacitet: Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt?

Risk: Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?

Kontroll: Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer? En god följsamhet mot budget är ett uttryck för god ekonomisk hushållning.

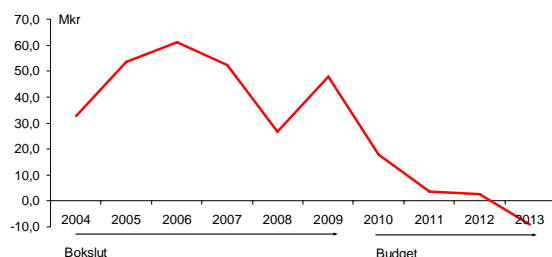
Avsikten med analysen är att försöka identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

1. Resultat och kapacitet

1.1 Årets resultat

Budgeterat resultat, med tidigare redovisade justeringar av nämndernas budgetramar, uppgår till +3,4 Mkr i 2011 års budget. År 2012 är resultatet +2,7 Mkr och år 2013 är resultatet -9,0 Mkr.

Diagram: Resultatutveckling 2004-2013

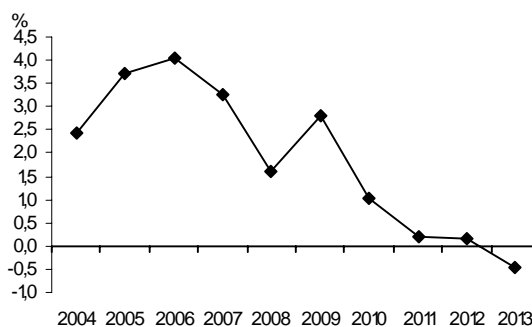
Vänersborgs kommun hade en hög resultatnivå åren 2005-2007, över 50 Mkr/år. 2008 sjönk resultatet till 27 Mkr, för att 2009 åter stiga till nästan 50 Mkr. Under 2010 är resultatet budgeterat till 17 Mkr. Budgeten för åren 2011 till 2013 visar betydligt lägre resultat. 2011 och 2012 är resultatet budgeterat till endast 3 Mkr och år 2013 är resultatet till och med minus.

Finansiellt mål

- Årets resultat bör uppgå till minst 1 % av skatter och generella statsbidrag.
- Långsiktigt bör resultatet uppgå till 2 %.

1 % av skatter och generella statsbidrag motsvarar knappt 18 Mkr och 2 % motsvarar drygt 35 Mkr. De budgeterade resultaten 2011-2013 uppnår inte kommunens ekonomiska mål om minst 1 % av skatter och generella statsbidrag eller det långsiktiga målet om 2 %. I bokslut 2009 motsvarade årets resultat om +48 Mkr 2,8 % av skatter och generella statsbidrag. Resultatet i budget 2010 motsvarar 1 %.

Diagram: Årets resultat; andel av skatter och generella statsbidrag 2004-2013

1.2 Balanskravet

Enligt kommunallagen ställs krav på att kommunerna redovisar ekonomisk balans. Det innebär bl.a. att årsbudgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Balanskravet uppnås åren 2011 och 2012. År 2013 uppnås inte ens det lagstadgade balanskravet.

1.3 Skatte- och nettokostnadsutveckling

En förutsättning för en långsiktig hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än de intäkter kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Utveckling av	2011	2012	2013
-skatter och statsbidrag	1,7%	2,4%	3,2%
-nettokostnader	2,4%	2,3%	3,7%

Prognosen för utvecklingen av skatteintäkterna följer Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) prognos och visar en ökande takt från 1,7 % år 2011 till 3,2 % år 2013. Det är en väldigt låg ökningstakt i början av perioden. Det kan jämföras med snittet 2009-2010 som var 1,8 % per år. Åren 2005-2008 var snittet 5,8 % per år.

Totalt uppgår verksamhetens nettokostnader till 1 745 Mkr 2011, vilket innebär en ökning med 40 Mkr jämfört med den justerade budgeten för 2010 eller 2,4 %.

Totalt uppgår skatteintäkter och statsbidrag till 1 761 Mkr år 2011, vilket innebär en ökning med 29 Mkr jämfört med budget 2010 eller 1,7 %.

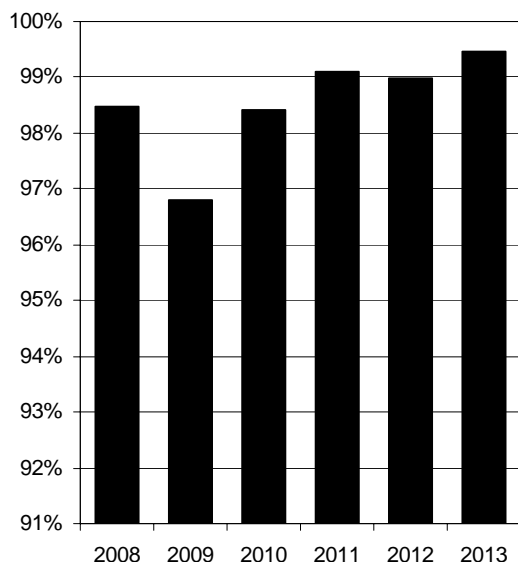
Nettokostnaderna ökar mer än vad skatteintäkterna gör under hela planperioden. De borde öka mindre, då de finansiella kostnaderna ökar och kräver allt större andel av skatter och generella statsbidrag.

1.4 Verksamhetens nettodriftkostnader

Verksamhetens driftbudgetramar baserar sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och den budgetberedning som genomförts under våren och hösten 2010. Personalkostnaderna är budgeterade i 2009 års lönenivå. Inför 2011 har 63 Mkr avsatts centralt för att täcka ökade kostnader avseende 2010 och 2011 års löneavtal.

Nettokostnader som andel av skatter och generella statsbidrag är ett mått, som visar hur stor andel av kommunens intäkter som förbrukas av löpande driftverksamhet.

Diagram: Nettokostnader i % av skatt och generella statsbidrag

Under åren 2011-2013 uppgår nettokostnaderna till ca 99 % av skatter och generella statsbidrag, vilket är en hög nivå. Skillnaden upp till 100 % är det utrymme som kan användas till att finansiera räntor på lån (en post som ökar kraftigt under planperioden), till amorteringar och för att direktfinansiera investeringar.

1.5 Skatteintäkter och utdebiteringar

Det nuvarande skatteutbetalningssystemet innebär att skatteintäkterna kommer att utbetalas i verksamhetsårets pris- och lönenivå. Utbetalning av kommunalskatt och utjämningsbidrag grundas på det senast kända taxeringsutfallet, d.v.s. för 2008, och räknas sedan upp med tre års uppräkningsfaktorer till 2011 års nivå. De kommunalskattemedel som erhålls är därmed preliminära.

Utbetalning alternativt återbetalning av mellanskillnaden mellan den preliminära beräkningen och respektive avräkningstillfälle av kommunalskatt och utjämningsbidrag sker i januari, t.ex. 2010 för inkomståret 2008.

Beräkningen av skatteintäkter baserar sig på prognos från SKL 2010-10-14. Utdebiteringen är oförändrad, 22:64 kronor per skattekrona. Prognosen justeras ned med en negativ slutavräkning om -400 kronor per invånare för respektive år 2011- 2013.

Tabell: Budget och generella statsbidrag

Budget skatter & öpn statsbidrag	2011	2012	2013
Skatteintäkter			
Skatteunderlag 2009 Mkr	6 118,2		
Prognos uppräkningsfaktor 2010	1,90%		
Prognos uppräkningsfaktor 2011-2013	1,10%	3,90%	4,40%
S:a uppräknat skatteunderlag, Mkr	6 303,1	6 574,6	6 863,9
Utdebiteringar	22,64%	22,64%	22,64%
S:a skatteinkomst före utjämning, Mkr	1 427,0	1 488,5	1 554,0
Kommunalekonomisk utjämning			
Inkomstutjämning, Mkr	245,4	244,5	245,3
Kostnadsutjämning, Mkr	-30,8	-30,9	-30,9
Regleringsbidrag/avgift, Mkr	35,9	16,4	6,6
S:a generella statsbidrag, Mkr	250,5	230,0	221,0
LSS-utjämning	38,4	38,5	38,5
Fastighetsavgiften	59,8	61,3	62,9
Slutavräkning -400 kronor per invånare	-14,7	-14,8	-14,8
S:a skatter & bidrag, Mkr	1 760,9	1 803,6	1 861,6

1.6 Investeringar

I budget 2010 finns avsatt 111 Mkr till investeringar. Dessutom har kommunstyrelsen föreslagit kommunfullmäktige att överföra 104 Mkr till investeringar från 2009 till 2010. Under 2009 investerades för 348 Mkr.

En normal investeringsnivå, för en kommun av Vänersborgs storlek, kan beräknas till ca 100 Mkr per år eller 6 % av nettokostnaderna. I och med den låga resultatnivån kan skattefinansieringsnivån beräknas till endast 70 Mkr per år.

Nämnderna begärde sammanlagt 190 Mkr i sina förslag till budget 2011, vilket är 79 Mkr

högre än planen för 2011. Förslagen har reviderats, då kommunen inte kan finansiera en så stor investeringsvolym.

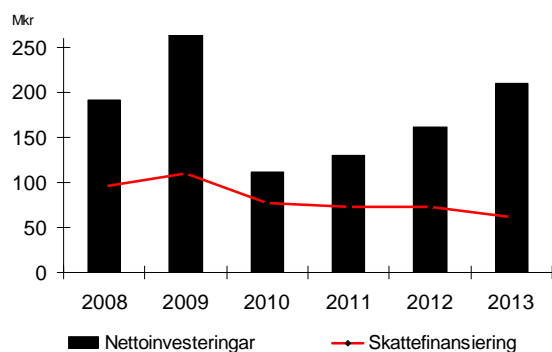
Under planperiodens första år uppgår investeringsvolymen nu till 130 Mkr netto, vilket överstiger skattefinansieringsnivån (summan av avskrivningar och årets resultat) med 57 Mkr. Åren 2012 till 2013 är neddragna, jämfört med nämndernas förslag, från sammanlagt 529 Mkr till 371 Mkr under planperioden.

Trots neddragningen måste kommunen ta nya lån för att kunna finansiera investeringsvolymen. I 2011 års finansieringsbudget planeras 50 Mkr att nyupplånas. Resten finansieras genom en minskning av rörelsekapitalet.

Planerade investeringar 2012-2013 beräknas inte heller kunna hanteras inom ramen för skattefinansieringsnivån. 2013 kommer kommunens lånenivå att uppgå till 525 Mkr. Tidsmässiga förskjutningar av investeringar kan förändra bilden mellan enskilda år i planen.

Skattefinansieringsgraden mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med de skatteintäkter som återstår då den löpande driften är betald. Den låga resultatnivån, i kombination med den höga investeringsnivån, gör att skattefinansieringsgraden sjunker under planperioden.

Diagram: Skattefinansiering av investeringar 2008-2013

Sammanfattning av investeringsbudgeten

Sammanfattning, Mkr	2011	2012	2013	S:a
Totalt kommunen	130,3	160,8	210,6	501,7
Fördelning per nämnd:				
Barn- och ungdomsn	8,0	8,0	18,0	34,0
varav fastighetsinv	0,0	0,0	10,0	10,0
Byggnadsnämnden	0,4	0,4	0,4	1,2
Gymnasienämnden	2,0	2,0	2,0	6,0
Kommunstyrelsen	2,5	0,8	5,8	9,1
Kulturnämnden	0,5	0,3	0,3	1,1
Samhällsbyggnadsn	110,9	142,3	178,1	431,3
varav fastighetsinv	15,2	24,5	43,5	83,2
varav exploatering	21,0	38,3	41,5	100,8
Socialnämnden	6,0	7,0	6,0	19,0

Fastighetsinvesteringar

Investeringsbudgeten för 2011-2013 innehåller fastighetsinvesteringar motsvarande 93 Mkr, varav 20 Mkr till förskolor och skolor, 10 Mkr till särskilda boenden och 10 Mkr till idrottsplatser.

Exploateringsbudget

Exploateringen av Sanden och hamnområdet i Vargön fortsätter. Nytt för 2011 är exploateringen av bostadsområde i norra Botered.

VA-investeringar

VA-investeringar uppgår till totalt 140 Mkr under planperioden. Ombyggnaden av Holmängens avloppsreningsverk fortsätter. I Brålanda investeras för 4 Mkr. VA-utbyggnaden utefter Vänerkusten fortsätter med en investeringsvolym om sammanlagt 210 Mkr, varav 100 Mkr har budgeterats under åren 2011-2013. Dessutom avsätts 2 Mkr till vattenledningen mellan Vänersborg och Trollhättan.

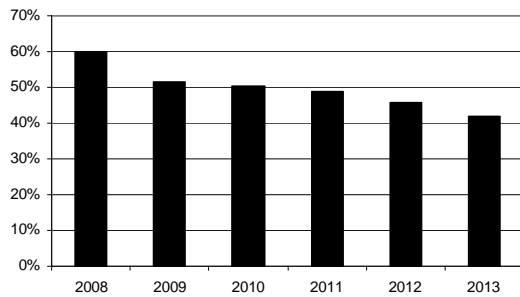
1.7 Soliditet

Finansiellt mål

- Soliditeten bör förbättras

Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel. I bokslut 2009 redovisades soliditeten till 51 %. Soliditeten är budgeterad till 52 % år 2010, men förväntas sjunka till 49 % år 2011. Åren 2012 och 2013 sjunker soliditeten till 46 % respektive 42 %. Målet om förbättrad soliditet uppfylls inte under planperioden. De höga investeringsnivåerna och de lågt budgeterade resultaten leder till försämrad soliditet.

Diagram: Soliditet 2008-2013

2. Risk och kontroll

2.1 Likviditet

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 % menas att likvida medel tillsammans med kommunens checkkredit på 100 Mkr bör vara minst 50 % av kortfristiga skulder.

Finansiellt mål

- Kassalikviditeten bör uppgå till minst 50 %

Den höga investeringsnivån 2009-2013 sätter press på kommunens likviditet. För att målet ska klaras behöver årets resultat vara minst i nivå med budget varje enskilt år under planperioden.

2.2 Skulder och förpliktelser

Kommunens låneskuld ökar under planperioden. I budgeten finns upptaget sammanlagt 300 Mkr i nya lån under 2011-2013. Det innebär att år 2013 har kommunen en sammanlagd låneskuld om 525 Mkr.

2.3 Pensionskostnader

Årets pensionskostnader har redovisats efter den s.k. blandmodellen och innefattar förutom pensionskostnadens ökning även utbetalda pensioner. Beräkningen av pensionskostnaderna baserar sig på KPA:s prognos per 2009-12-31 och inkluderar löneskatt om 24,26 %. Sedan 2006-01-01 gäller ett nytt pensionsavtal, KAP-KL. Pensionsprognosen är beräknad enligt detta avtal.

Under en 20-årsperiod kommer kommunens pensionskostnader att öka kraftigt. Av kommunens totala pensionsåtagande på 835 Mkr i 2011 års budget är endast 145 Mkr avsatta som en skuld i balansräkningen.

Pensionsprognos 2011-2013 Mkr

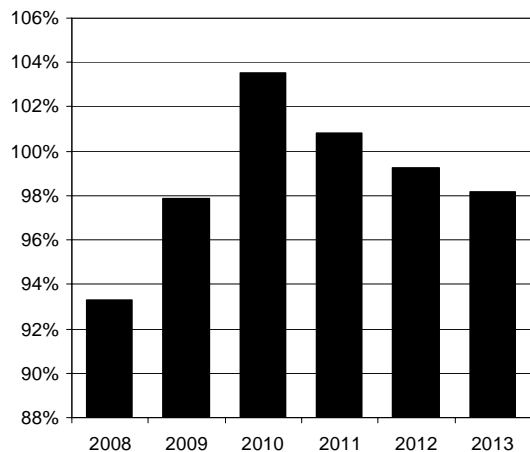
	2011	2012	2013
Skuldförändring under året	-0,8	0,7	0,0
Avgiftsbestämd ålderspension	51,3	52,6	54,2
Pensionsutbetalningar	43,5	44,3	46,8
S:a verksamhetskostnad	94,1	97,6	101,0
Finansiell skuldökning	2,7	3,5	3,7
S:a totalt	96,7	101,1	104,8

Finansiellt mål

- Pensionsåtagande som inte är skuldfört bör täckas av eget kapital

För år 2011 uppgår det egna kapitalet till 101 % av pensionsåtagandet som inte är skuldfört, den s.k. ansvarsförbindelsen. I bokslut 2009 var täckningsgraden 98 % och i den justerade budgeten 2010 är den budgeterad till 104 %. År 2012 minskar täckningsgraden till 99 % och 2013 till 98 %. Täckningsgraden sjunker för varje år under planperioden. Målet uppnås endast under 2011.

Diagram: Andel % av ej skuldfört pensionsåtagande som täcks av eget kapital

2.4 Känslighetsanalys

Budgeten för 2011-2013 bygger på ett antal antaganden om utveckling av löner, priser och räntor. De största riskerna ligger i att konjunkturen viker ytterligare och att utvecklingen på arbetsmarknaden blir än mer negativ. Nedan görs en känslighetsanalys som visar hur olika faktorer påverkar kommunens ekonomi 2011.

Förändring Mkr	2011
Priser/löner 1%	22,6 Mkr
Räntor 1%	2,8 Mkr
Skatteintäkter 1%	14,1 Mkr
Utdebitering 10 öre	6,3 Mkr

2.5 Minskade marginaler kräver god kontroll

Kommunen uppnår inte det kortsiktiga målet om ett resultat motsvarande 1 % av skatter och generella statsbidrag under hela planperioden. Med så låga resultat förutsätts att nämnderna

håller sina budgetramar. Det finns inga marginaler att hantera underskott i driften.

Den höga investeringsnivån kräver god kontroll av likviditeten. Den i planen angivna lånenivån kan behöva omprövas under planperioden.

Driftbudget per nämnd och anslagsbindningsnivå

<i>Budget per anslagsbindningsnivå, netto Tkr</i>	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Byggnadsnämnden	10 603	10 523	10 523
Kommunfullmäktige	1 728	1 753	1 753
Kulturnämnden	23 093	22 619	22 619
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	4 887	5 286	5 286
Revisionen	1 027	1 133	1 133
Valnämnden	314	379	379
Överförmyndarnämnden	2 579	2 337	2 837
Summa	44 231	44 030	44 530
BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN			
Nämnd/administration	4 327	4 488	4 488
Barnomsorg/grundskola/särskola	554 774	532 894	532 890
Arena och fritid	29 410	36 267	37 267
Musik och ungdom	16 603	16 092	16 590
Försäkrat personaltätthet *)			6 000
Summa	605 114	589 741	597 235
GYMNASIENÄMNDEN			
Nämnd/administration	5 207	5 683	5 119
Gymnasieskola/gymnasiesärskola	159 566	150 939	151 439
Komvux	18 683	14 862	16 523
Uppdragsutbildning	874	0	0
Arbetsmarknadsenhet	10 766	12 545	10 109
Summa	195 096	184 029	183 190
KOMMUNSTYRELSEN			
Styrelse	15 308	26 407	20 685
Kommunledning	85 236	94 963	97 621
Räddningstjänst/säkerhet	28 299	28 296	29 371
Summa	128 843	149 666	147 677
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN			
Nämnd/administration	4 511	4 623	4 623
Gator och vägar/park/teknik och trafik	47 802	49 158	49 358
Fastighetsenhet	3 065	4 570	10 330
Städ-/kost-/serviceenheter	611	1 399	1 399
Renhållningsverk	13	0	0
VA-verk	-1 326	0	0
Summa	54 676	59 750	65 710
SOCIALNÄMNDEN			
Nämnd/administration	18 660	20 876	29 880
Vård och omsorg	344 762	350 976	363 000
Individ- och familjeomsorg	95 526	96 273	90 288
Omsorg om funktionshindrade	176 237	175 233	175 490
Summa	635 185	643 358	658 658
Summa nämndsverksamhet	1 663 145	1 670 574	1 697 000

*) Anslaget till Barn- och ungdomsnämnden, till förstärkt personaltätthet om 6 000 Tkr år 2011, ska fördelas per anslagsbindningsnivå.

Resultat- finansierings och balansbudget 2011-2013

Resultatbudget, Mkr	Bokslut 2009	Justerad Budget 2010	Budget 2011	Budget 2012	Budget 2013
Verksamhetens nettodriftskostnader	-1 478,1	-1 549,3	-1 580,9	-1 617,0	-1 680,0
Årets pensionskostnader	-111,9	-95,7	-94,6	-98,3	-101,8
Avskrivningar och nedskrivningar	-62,0	-59,8	-69,8	-69,8	-69,8
S:a verksamhetens nettokostnader	-1 652,0	-1 704,8	-1 745,3	-1 785,1	-1 851,6
Skatteintäkter/gen.statsbidrag	1 706,4	1 732,0	1 760,9	1 803,6	1 861,6
Finansiella intäkter	1,3	1,0	1,0	1,0	1,0
Fin. uppräknig av pensionsskuld	-3,6	-2,4	-2,2	-2,8	-3,0
Övriga finansiella kostnader	-4,2	-8,0	-11,0	-14,0	-17,0
S:a finansiella kostnader	-7,8	-10,4	-13,2	-16,8	-20,0
Resultat före extraord. poster	47,9	17,9	3,4	2,7	-9,0
Extraord. intäkter					
Extraord.kostnader					
Årets resultat	47,9	17,9	3,4	2,7	-9,0

Finansieringsbudget, Mkr	Bokslut 2009	Justerad Budget 2010	Budget 2011	Budget 2012	Budget 2013
Den löpande verksamheten					
Årets resultat	47,9	17,9	3,4	2,7	-9,0
Justering för av- och nedskrivningar	62,0	59,8	69,8	69,8	69,8
Justering för gjorda avsättningar	30,5	4,9	3,4	5,9	5,6
Justering övriga ej likviditetspåverkande poster	-2,5				
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	13,3				
Ökning/minskning förråd & varulager	-0,3				
Ökning/minskning kortfristiga skulder	125,6				
S:a medel från löpande verksamhet	276,5	82,6	76,7	78,4	66,5
Investeringsverksamheten					
Förvärv av materiella anl.tillg.	-339,1	-112,2	-131,8	-162,2	-207,0
Försäljning av materiella anl.tillg.	4,0	1,4	1,4	1,4	1,4
Förvärv av finansiella anl.tillg.	-9,0	0,0	0,0	0,0	-5,0
Försäljning av finansiella anl.tillg.	0,8				
S:a medel från investeringsverksamhet	-343,3	-110,8	-130,4	-160,8	-210,6
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån	100,0	50,0	50,0	100,0	150,0
Amortering av skuld	0,0				
Ökning av långfristiga fordringar	0,0				
Minskning av långfristiga fordringar	5,0				
S:a medel från finansieringsverksam.	105,0	50,0	50,0	100,0	150,0
Årets kassaflöde	38,2	21,8	-3,7	17,6	5,9

Mål- och resursplan 2011-2013

<i>Balansbudget, Mkr</i>	Bokslut 2009	Justerad Budget 2010	Budget 2011	Budget 2012	Budget 2013
Anläggningstillgångar	1 311,0	1 362,0	1 422,6	1 513,6	1 654,4
Omsättningstillgångar	285,4	307,2	303,5	321,1	327,0
S:a tillgångar	1 596,4	1 669,2	1 726,1	1 834,7	1 981,3
Ingående eget kapital	772,9	820,8	838,7	842,1	844,8
Årets resultat	47,9	17,9	3,4	2,7	-9,0
S:a eget kapital	820,8	838,7	842,1	844,8	835,8
Avsättningar, pensioner	136,7	141,6	145,0	151,0	156,6
Övriga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a avsättningar	136,7	141,6	145,0	151,0	156,6
Långfristiga skulder	175,0	225,0	275,0	375,0	525,0
Kortfristiga skulder	463,9	463,9	463,9	463,9	463,9
S:a skulder	638,9	688,9	738,9	838,9	988,9
Ansvarsförbindelse, pensionsskuld	838,7	810,0	834,6	847,8	847,8

(*) Finansierings- och balansbudgeten för 2010 är justerad efter ingående värden från bokslut 2009

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15, § 171

---

1. Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2011 till 22:64 per skattekrona, vilket innebär oförändrad nivå jämfört med 2010.
2. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investerings- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med kommunstyrelsens förslag till mål- och resursplan för 2011-2013.
3. För budgettäckning av löneavtal under 2010 och 2011 avsätts sammanlagt 62,8 Mkr till kommunstyrelsens förfogande.
4. Anslagsbindningen avser för driftbudgeten den verksamhetsnivå som anges på sidan 18 och för investerings- och exploateringsplanens projektnivå. Kommunstyrelsen ges delegation att, om nödvändigt under löpande år, justera anslagsbindningsnivån.
5. Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2011, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlats i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.
6. Vid hantering av befarade eller konstaterade budgetavvikelser är facknämnder och enheter skyldiga att vidta de åtgärder som erfordras för att styra verksamheten, så att de ekonomiska ramarna hålls.
7. Partistödet, utbildningsdelen, ska om det ej utnyttjas för utbildning, återbetalas till kommunen.
8. Eventuell långfristig upplåning kan ske inom ramen för fastställd balansbudget utifrån gällande finanspolicy och delegationsordning.

Barn och ungdomsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Barn- och ungdomsnämndens uppgifter framgår av reglemente fastställt i kommunfullmäktige.

I Vänersborgs kommun ska alla barn och ungdomar, oavsett förutsättningar, ges goda kunskaper, meningsfull fritid och personlig utveckling.

Barn- och ungdomsförvaltningens ambition är en framgångsrik och effektiv verksamhet, som genom nytänkande, arbetsglädje och delaktighet ger bra service, goda resultat och nöjda vänersborgare.

Barn- och ungdomsförvaltningen ska vidare bedriva verksamhet, som genomsyras av den gemensamma målskrivning som socialnämnden, gymnasienämnden samt barn- och ungdomsnämnden tagit fram tillsammans:

”Verksamheterna ska i samverkan, utifrån sina specifika uppdrag, aktivt samordna stöd och stimulans till varje individ. Barnperspektiv och barns rätt enligt FN:s konvention om barns rättigheter ska ha en särskild tyngd. Syftet är att stärka den enskildes förmåga att forma sitt liv i samverkan med andra för att nå en god livskvalitet.”

1.1 Förskola och pedagogisk omsorg

I Vänersborgs kommun finns 29 kommunala och fem enskilda förskolor samt 32 dagbarnvårdare. Förskolan Nattugglan har öppet dygnet runt och en förskola har kvällsöppet. Kommunen har också en öppen förskola som ingår i en familjecentral. Under 2010 startade en ny verksamhetsform inom barnomsorgen, enskild pedagogisk omsorg.

Förskolans pedagogiska arbete lägger grunden för språkutveckling och trygga miljöer. Estetiska läroprocesser nyttjas som ett led i att främja lärandet. Arbete med att utveckla förskolornas inne- och utemiljöer till mer aktiverande och lustfyllda pågår. För barn i åldrarna ett till fem år är samarbetet mellan hem och förskola av stor vikt och tydliga regler och rutiner ska finnas för detta samarbete.

För de föräldrar som så önskar erbjuds barnomsorg i form av pedagogisk omsorg hemma hos en dagbarnvårdare. Även denna verksamhet omfattas av det pågående utvecklings- och kvalitetsarbetet utifrån sina förutsättningar.

Några av kommunens förskolor har arbetat fram en inriktning/profil för sin enhet inom områdena natur, kultur och miljö. På en av kommunens förskolor finns en allergianpassad avdelning och på en förskola finns en särskild avdelning för döva och hörselskadade. Ansökan om barnomsorg sker via e-tjänst som en utökad service till föräldrarna.

Antalet barn i förskolan har ökat under de senaste åren, medan antalet barn hos dagbarnvårdare i pedagogisk omsorg har minskat. Något som kan noteras är att jämfört med övriga riket går en större andel barn/elever i enskilt driven verksamhet.

Andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning i förskolan har ökat under de senaste åren och är idag högre än genomsnittet i riket och kommungruppen.

1.2 Förskoleklass, grundskola, särskola och skolbarnsomsorg

Kommunen bedriver förskoleklass och grundskola vid 18 skolenheter och fritidshem. På två av kommunens år 7-9-skolor finns profilklasser med inriktningarna musik, bild och fotboll. Särskilda allergiklasser finns på en år F-6-skola och en år 7-9-skola. Två externa aktörer finns inom området.

Stödenheten utgör kommunens samlade stödverksamhet för barn/elever 0-16 år och innefattar områden som elevhälsa (skolsköterska, skolläkare, kurator, psykolog, logoped samt special- och talpedagog), resursskola, sjukhusskola samt behandlingshemmet Sparregården.

Särskoleverksamheten erbjuder en väl anpassad undervisning för barn och ungdomar som behöver denna skolform. Undervisningen bedrivs dels i olika särskoleklasser och dels individintegrerat i grundskolan. Särskoleklasser finns på Norra skolan, Torpaskolan, Mariedalskolan samt Tärnan och individintegrering i de flesta andra grundskolor.

Grundskolans verksamheter har under de senaste åren fokuserat på att utveckla och förbättra de politiskt beslutade målområdena kunskap, trygghet och trivsel samt samverkan mellan skola och hem. Centrala utvecklingsinsatser genomförs vid sidan om skolornas egna insatser, för att öka måluppfyllelsen, både gentemot de kommunala målen och mot de nationella styrdokumentens mål.

Barn och ungdomsnämnden

Inom området trygghet och trivsel är det framförallt stödenhetens verksamhet, som har påverkan vid sidan av skolornas eget arbete.

Grundskolan har en lägre andel lärare med pedagogisk högskoleexamen jämfört med riket. Andelen har dock ökat något varje år. Elevantalet i grundskolan har minskat under de senaste läs-åren. Antalet barn i fritidshem ökar dock fortfarande. Andelen elever, som går i externt driven verksamhet, är stor i jämförelse med riksgenomsnittet.

Jämförelsetal

Barnomsorg/ grundskola/särskola	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Antal barn inom barnomsorgen			
Förskola	1 690	1 680	1 750
Skolbarnomsorg	1 382	1 465	1 440
- varav i enskild barnomsorg			
förskola	187	180	225
skolbarnomsorg	138	150	145
Pedagogisk omsorg (Familjedaghem)			
Barn 1-5 år	102	125	100
Barn 6-13 år	38	30	30
- varav i enskild pedagogisk omsorg			
Barn 1-5 år	0	20	40
Barn 6-13 år	0	20	20
Grundskolan			
Antal elever i förskoleklass	402	398	395
Antal elever år 1-9	3 657	3 712	3 616
- varav i extern skola	529	466	517
Grundsärskola			
Antal elever	74	77	77

1.3 Musik och ungdom

Musikskolans vision "Musik för alla" inriktas mot att öka kvaliteten och stimulera barn och ungdomar att delta i musikalivet, genom stor lyhörddhet för allas behov och olika personliga inriktningar, alla åldrar, alla genrer och alla kulturer. Musikskolans uppdrag är att bedriva musikundervisning inom förskola, grundskola, särskola samt utifrån avtal på gymnasieskolan. Utöver detta bedrivs frivillig musikskola, läger och uppdragsutbildning internt och externt.

Ungdomsverksamheten ska stimulera och stödja ungdomars utveckling, vad gäller alltifrån aktiv fritid till inflytande och demokrati.

Jämförelsetal

Musikskola	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Antal elever	2 747	2 960	2 790
- varav grundskola	1 323	1 400	1 330
- varav betalande	1 269	1 400	1 300
- varav gymnasieskolans estetiska program/musik estetiska program/natur- vetenskapliga estetiska	77	90	80
orkestermusikerprogram	18	20	20
övriga program	11	20	10
övriga program	49	30	50

1.4 Arena och fritid

Verksamheten ansvarar för ägande, skötsel och drift av kommunens fritidsanläggningar, lokalbokning (även skolans lokaler), föreningsstöd, normerade bidrag, generella bidrag, samt tillståndsgivning för lotteriregistrering och lotteritillstånd. Detta sker i många fall i samverkan med föreningar.

Jämförelsetal

Ungdomens hus	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Öppet antal kvällar/år	157	160	160
Besökande i snitt/kväll	66	72	72
- varav flickor i %	42	50	50
- varav pojkar i %	58	50	50

2. Inriktningsmål

2.1 Kultur och fritid

En livaktig kultur- och fritidsverksamhet gör kommunen attraktiv för såväl företagande som boende och besökare.

Sportcentrum, Teatern, Sanden, Skräcklan och Plantaget erbjuder många olika evenemang och upplevelser för invånare och besökare.

Med musikskolan, orkestermusikerutbildningen och den frivilliga musikverksamheten som bas utvecklas Vänersborg till Sveriges bästa musik-kommun.

2.1.1 Musik och ungdom

Samverkan sker mellan musikskola och övriga skolformer, för att bejaka utveckling av estetiska läroprocesser och ge eleverna upplevelser.

Samverkan med fria musikalivet utvecklas och stimulerar eleverna till fortsatt musicerande och skapar förutsättningar för att nå fler människor och nya grupper. Verksamheten stimulerar till nytänkande.

Barn och ungdomsnämnden

Ungdomsverksamheten stödjer de övergripande utbildningsmålen trygghet och trivsel, kunskap och samverkan och utvecklar arbetet kring ungas inflytande.

2.1.2 Arena och fritid

Arena och fritid verkar för en utveckling i samverkan med föreningar och brukare och stimulerar fler och nya grupper till aktivitet och engagemang.

2.2 Utbildning

Ett rikt utbildningsutbud gör kommunen attraktiv för såväl företagsamhet som boende. Kvalitetsarbetet i grundskolan leder till mycket goda resultat.

2.2.1 Kunskap

Alla elever har minst betyget godkänt i alla ämnen. En särskild satsning görs för bättre uppföljning av den enskilde elevens kunskapsutveckling och ökad integration. Alla uppmuntras växa efter sina förutsättningar oavsett etnisk, social och kulturell bakgrund.

2.2.2 Trygghet och trivsel

Kommunens skolor och förskolor erbjuder ett trivsamt klimat, där barn och ungdomar i hög grad trivs, känner sig trygga, delaktiga och upplever arbetsro. Respekt för varandra och nolltolerans mot dåligt språkbruk råder i en sådan miljö.

2.2.3 Samverkan hem och skola/förskola

Etablerade samverkansformer för att stimulera och öka föräldraengagemanget i den vardagliga verksamheten finns.

2.3 Service, samverkan och effektivitet

Arbetsätt och arbetsformer utvecklas för att bidra till effektivare verksamhet. Bemötandet av brukare förbättras och tillgängligheten till kommunens tjänster ökar.

2.4 Lokala miljömål

Energianvändningen minskas.

2.5 Ekonomiska mål och riktlinjer

All verksamhet bedrivs i en anda av god ekonomisk hushållning inom de mål och ramar som kommunfullmäktige lagt fast. Nämnden eftersträvar en effektiv och rationell hantering av beslutad budget och erhållna resurser nyttjas på bästa sätt.

3. Förväntade resultat

3.1 Kultur och fritid

Kommuninvånarna upplever att kommunen har ett stort och brett utbud inom kultur och fritid.

Fler större evenemang och fler kulturaktiviteter för barn och ungdom arrangeras.

Kommuninvånarna upplever att de bor i en väl utvecklad och uppmärksammas musikkommun.

3.1.1 Musik och ungdom

Samverkan med det fria musiklivet ökar och fler och nya grupper, som tidigare inte varit representerade, omfattas av verksamheten. Samarbetet med grundskolan utvecklas vidare. Estetiska läroprocesser främjas.

Ungdomar upplever att ett främjande klimat för integration, jämlikhet, inflytande och trygghet utvecklas. Nolltolerans mot dåligt språkbruk råder i alla verksamheter.

3.1.2 Arena och fritid

Arena och fritid är en aktiv verksamhet, som bidrar till bättre hälsa hos ungdomar och når fler utövare av spontanaktiviteter. Sportcentrum och övriga aktivitetsområden utvecklas. Fler publika evenemang arrangeras med säkrad tillgänglighet för föreningsliv och allmänhet.

3.2 Utbildning

3.2.1 Kunskap

Fler elever uppnår betyget minst godkänt i grundskolans samtliga ämnen och andelen behöriga till gymnasieskolans nationella program ökar. Det genomsnittliga meritvärdet i år 9 förbättras.

3.2.2 Trygghet och trivsel

Barn och ungdomar trivs, känner sig trygga och upplever arbetsro.

3.2.3 Samverkan hem och skola/förskola

Barnens/elevernas vårdnadshavare känner sig nöjda med de samverkansformer som finns med hem och skola/förskola.

3.3 Service, samverkan och effektivitet

Tidseffektivare arbetsprocesser utvecklas. Kommunikationen med brukarna förbättras. Bemötandet och tillgängligheten förbättras och skapar fler nöjda brukare.

3.4 Lokala miljömål

Användningen av kopieringspapper minskar. Nämndens verksamheter "miljöcertifieras".

3.5 God ekonomisk hushållning

Nämndens verksamheters innehåll och omfång anpassas till beslutad budgetnivå. Nämnden vidtar de åtgärder som erfordras för att styra verksamheterna så att de ekonomiska ramarna hålls.

4. Verksamhetsförändring/ ramanpassning

4.1 Förskola och pedagogisk omsorg

Ramanpassning

Från och med 2009-07-01 är kommunen skyldig att godkänna och ge bidrag till förskolor och alternativa pedagogiska omsorgsformer enligt samma grunder som resursfördelningen till den egna verksamheten. Två aktörer har fått tillstånd att starta enskild pedagogisk omsorg, vilket kan komma att beröra mellan 30 och 100 barn. De nya reglerna underlättar för föräldrar, som vill ansöka om barnomsorg i annan kommun, eftersom barnomsorgspengen följer barnet.

Från och med 2010-07-01 är kommunen skyldig att erbjuda allmän förskola även för treåringar. För att givna budgetram ska hållas, är fortsatt fokus på ett effektivt resursutnyttjande präglat av nytänkande och flexibilitet mycket viktigt.

Övriga verksamhetsförändringar

Arbete pågår med att skapa strategiskt belägna förskolor med fler avdelningar, som är anpassade till demografiska förändringar över tid och flera alternativa former. Barn- och ungdomsnämnden förväntas ta grepp utifrån den strukturella utredningen, som ger bra organisatoriskt och väl sammansatta barngrupper, med god personaltäthet och korta kötider.

Vänerborgs barn- och ungdomsförvaltning har för 2010 fått statsbidrag till "Förskolelyftet", som ger möjlighet till kompetenshöjande insatser för förskollärare. Satsningen fortsätter 2011. Ett förslag till förnyad läroplan för förskolan har lagts, vilket kan komma att påverka verksamheten.

4.2 Förskoleklass, grundskola, särskola och skolbarnomsorg

Ramanpassning

Då antalet elever inom grundskolan minskar reducerades ramen med 5 000 Tkr i budget 2010 och med 2 000 Tkr i budget 2011. För att klara anpassningen till budgetramen har ett omfattande arbete gjorts kring övertalighet.

Det sjunkande elevantalet kräver att organisationen blir mer resurseffektiv och att budgetramarna omfördelas mellan enheterna, för att upprätthålla likvärdig kvalitet för varje enskild elev. De fasta kostnaderna för köp av stödverksamhet i form av städ, vaktmästeri, måltider, hyror etc. ökar per elev.

Ogynnsamma elevtal efter flera års elevminskning gör det allt svårare att skapa effektiva organisationer vid skolenheterna. Nedläggningen av Huvudnässkolan, samt ett gemensamt upptagningsområde för elever vid Tärnan och Torpa från höstterminen 2010, möjliggör en mer kostnadseffektiv organisation för kommande elevkullar i år 7-9. Landsbygdsskolorna tillförs 1 000 Tkr i budget 2010 för att stärka organisationen.

Bidrag till fristående skolor och enskilda förskolor grundar sig från och med 2010-01-01 på kommunens budget för den egna verksamheten. Tidigare har de enskilda verksamheterna fått faktisk hyra. Från 2010 erhåller de enskilda verksamheterna de kommunala verksamheternas snitthyra.

Övriga verksamhetsförändringar

Besluten kring central skola för åk 7-9 får fullt genomslag vid höstterminen 2011, då en nybyggd skolenhet vid Torpa beräknas vara färdig. Omstruktureringen av skolenheterna för åk 7-9 ställer långtgående krav på allt från byggplanering till organisation och personalbemanning av nya skolor. Grundskola för profilklasser i Vänerparken färdigställs till sommaren 2010.

Åtgärder behöver vidtas, då flera enheter får svårt att behålla god kvalitet p.g.a. ökade fasta kostnader per elev i form av till exempel hyra, mat, städ. Förvaltningen har presenterat en strukturell utredning, gällande samtliga grundskolor i kommunen, där olika alternativ presenteras.

Statliga medel ger lärare möjlighet till kompetenshöjande insatser, som syftar till att stödja och utveckla verksamheten. Vänerborg har under 2010 fått statsbidrag till Lärarlyftet, till Läsa-skriva-räkna, som är en satsning på att stärka arbetet med basfärdigheterna för elever i åk 1-3, samt till Skapande Skola. Satsningen på Lärarlyftet kommer att fortsätta 2011. Från och med höstterminen 2011 kommer nya läro- och kursplaner att gälla, vilket kommer att kräva stora implementeringsinsatser under läsåret 2010/11.

En fortsatt analys av skolornas resultat och genomförda utvecklingsinsatser krävs, för att säkerställa det uppsatta målet om att alla elever i år 9 ska nå betyget godkänt i samtliga ämnen och bli behöriga till nationella program vid gymnasieskolan.

Västbusavtalet reglerar elevhälsans ansvarsområde. Avtalet medför ökat ansvar, ökad administration och ökade kostnader i samband med basutredningar och samverkan.

4.3 Musik och ungdom

Ramanpassning

Musikskolan har flyttat till nya lokaler i Vänerparken. Ny hyreskostnad samt övriga kostnader som städ, vaktmästeri, reception är inte fördelade mellan hyresgästerna. Ungdomshuset byggs om under första halvåret 2010.

Övriga verksamhetsförändringar

Förvaltningen ska genomföra större publika evenemang och fortsätta utveckla musikkommunen Vänersborg. En strävan är att verka över hela kommunen. Genom start av grundskola år 7 till 9 med kulturprofil i Vänerparken erbjuds nya möjligheter för samverkan med övrig musik- och dansverksamhet.

Musikskolans verksamhet inom grundskola och gymnasium kan komma att påverkas av vikande elevunderlag. Den frivilliga musikskoleverksamheten beräknas dock ha fortsatt samma höga deltagarantal. Kostnaderna för lokalförändringen för den ungdomsrelaterade verksamheten samt musikskolan kommer att utvärderas.

4.4 Arena och fritid

Ramanpassning

Den slutliga kostnaden för Arena Vänersborg är inte känd. Med utgångspunkt från vad som redan nu har redovisats står det klart att det krävs en betydligt större ekonomi för att betala kostnaderna för drift och kapitaltjänster än vad som tidigare avsatts.

Arbetet med att utveckla evenemangsverksamhet och marknadsföra kommunens nya mötesplats intensifieras. För att möta förväntningar och klara uppdraget ses organisationen över. En marknads-koordinator har projektanställts på halvtidstjänst under två år. Fler insatser är nödvändiga.

Övriga verksamhetsförändringar

Slutföra projekt Arena Vänersborg, som förutom ny arena innebär en fortsatt utveckling av hela sportcentrum. Efter renovering får fotbollen tillgång till nya lokaler i Bandyns Hus.

Kontinuerlig översyn av service och bemötande kopplas till de nya krav som nu ställs på verksamheterna.

Första årets verksamhet vid Arena Vänersborg utvärderas och kostnaderna analyseras. Arbetet med att underhålla och utveckla hela sportcentrum, där Arenan är en del, fortsätter.

Analys av förändring och utveckling av bad - och turistanläggningarna kommer att genomföras.

5. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 593 535 Tkr

I **anvisningarna** justerades barn- och ungdomsnämndens budgetram upp med +5 794 Tkr.

Barnomsorgen tillfördes 1 000 Tkr, då befolkningsprognosen visar på ökat barnantal. Då antalet elever inom grundskolan minskar, reducerades ramen med 2 000 Tkr.

Musikskolan förstärktes med 500 Tkr för hyreskostnader vid Vänerparken. Arena och fritid tillfördes 6 000 Tkr för kommande kapitalkostnader inom verksamheten.

Dessutom utökades ramen med 294 Tkr, då föreningsbidraget till Stiftelsen Bergagården utökats sedan 2008.

Budgetberedningen föreslår en ytterligare ramökning om 3 000 Tkr för att förstärka lärartätheten.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Barn- och ungdomsnämndens budgetram för 2011 fastställs i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till totalt 596 535 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Barn- och ungdomsnämndens budgetram tillförs 6 000 Tkr till förstärkt personaltäthet. Nämnden tillförs även 700 Tkr avseende driften av den nya ridanläggningen vid Brätte. Nämndens budgetram minskas med anslaget om 6 000 Tkr avseende driftkostnaderna av Arena Vänersborg. Därmed fastställs barn- och ungdomsnämndens budgetram för 2011 till 597 235 Tkr.

Resultaträkning, Mkr

Resultaträkning Mkr	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Summa intäkter	75,7	62,6	62,6
Personalkostnader	411,0	396,1	403,4
Omkostnader	254,6	226,6	226,8
Ränta	5,4	11,7	11,7
Avskrivning	9,8	17,9	17,9
Summa kostnader	680,8	652,3	659,8
Nettokostnader	605,1	589,7	597,2

Budget per anslagsbindningsnivå, Mkr

Anslagsbindning Mkr	Intäkt 2011	Kostnad 2011	Netto 2011
Nämnd/administration	0,2	4,7	4,5
Barnomsorg/grund-/särskola	46,0	578,8	532,8
Arena och fritid, med fören.stöd	5,4	42,7	37,3
Musik och ungdom	11,0	27,6	16,6
Förstärkt personaltäthet*)		6,0	6,0
Summa	62,6	659,8	597,2

*) Anslaget till förstärkt lärartäthet om 6 000 Tkr år 2011, ska fördelas per anslagsbindningsnivå.

Byggnadsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet samt har ett övergripande ansvar för fastighetsbildning. Verksamheten styrs av ett antal speciallagar främst plan- och bygglagen och fastighetsbildningslagen. Enligt dessa lagar ska nämnden verka för en god byggnadskultur och en god stads- och landskapsmiljö, uppmärksamt följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och dess närmaste omgivning samt ta de initiativ som behövs i frågor om planläggning, byggande och fastighetsbildning. Nämnden ansvarar för prövning av dispenser och tillsyn av strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken. Nämnden ansvarar också för mätning och kartframställning samt utveckling av geografiska informationssystem (GIS).

Byggnadsnämndens ärenden bereds av byggnadsförvaltningen. Byggnadsförvaltningen ansvarar dessutom för fysisk strategisk planering (översiktlig fysisk planering) under kommunstyrelsen.

1.1 Övergripande projektarbeten

Förvaltningen ansvarar för översiktlig fysisk strategisk planering, framtagande av större detaljplane-program samt för intern samordning av stadsbyggnadsfrågor för kommunstyrelsens räkning. Arbetsuppgifterna utförs huvudsakligen av personal på planenheten samt till viss del av stadsarkitekten.

1.2 Planenheten

Planenheten ansvarar för framtagande av detaljplane-program och detaljplaner för tätorternas utveckling. I planeringsuppgiften ingår att ta ställning till utveckling av stad och landsbygd. Enheten ansvarar för att planerna processas enligt plan- och bygglagens regler.

1.3 Bygglövenheten

Bygglövenhetens huvudsakliga uppgifter är att enligt plan- och bygglagen behandla ansökningar om förhandsbesked, bygg- och rivningslov, behandla bygg- och rivningsanmälan samt utfärda slutbevis. Övriga lagstadgade arbetsuppgifter är tillsyn enligt plan- och bygglagen över bebyggelsemiljö, byggverksamhet och energideklarationer, handläggning av obligatoriska ventilationskontroller (OVK), enkelt avhjälpna hinder, hissar och vissa motordrivna anordningar. Enheten är även ansvarig

för ärenden enligt lagen om skydd mot olyckor.

Enheten svarar för tillståndsärenden enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor, men en stor del av det reella arbetet inhandlas av Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF).

Enheten handlägger även de flesta dispensansökningar från strandskydd samt utövar tillsyn av strandskydd enligt miljöbalken. Dessutom ingår stadsbyggnads-/miljöfrågor samt rådgivning i bygg- och arkitekturfrågor i enhetens arbete. Stadsarkitekten arbetar även med stadsbyggnadsfrågor samt bistår samhällsbyggnadsförvaltningen i vissa utredningar.

1.4 Lantmäterienheten

Verksamheten hos lantmäterienheten, som även är kommunal lantmäterimyndighet (KLM), utgörs av fastighetsbildnings- och registerfrågor. Myndigheten ger också råd i lantmåterifrågor samt utför vissa uppdrag av myndighetskaraktär såsom fastighetsplaner, fastighetsförteckningar, fastighetsutredningar m.m.

1.5 Kart- och GIS-enheten

Kart- och GIS-enheten arbetar med grundläggande geografisk information såsom stornät, baskarteverk, adresser samt översiktskartor. Åldern på den grundläggande geografiska basen uppgår till drygt 25 år i sina äldsta delar. Arbete sker kontinuerligt med att uppdatera och underhålla kartdatabasen. Framställning av olika specialkartor, utstakning, registrering av nya byggnader, adressättning och beredning av ortnamn ingår också i verksamhetsområdet.

Enheten arbetar med GIS-anpassning av grunddatabasen samt stöder kommunens förvaltningar vad gäller utnyttjandet av geografisk information för att effektivisera verksamheten.

1.6 Administrativa enheten

Verksamheten omfattar service till allmänheten, registrering, expediering, arkivering och övriga expeditiionsuppgifter samt lednings- och sekretariatsfunktioner.

Förvaltningen förfogar över utrustning för skanning och överföring av handlingar till digital miljö.

2. Inriktningsmål

Nämndens målprogram presenteras i sin helhet på hemsidan och omfattar nedanstående inriktningsmål.

2.1 Hållbar samhällsutveckling

– vad uppnå i samhället

- Levande centrum
- Variationsrikt attraktivt boende
- Variationsrikt växande näringsliv
- Hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling

2.2 Verksamheten och tillämpning av lagstiftningen

– vad uppnå i verksamheten

- Tidsenligt synsätt vid tillämpning av lagstiftningen
- God stadsbyggnads- och landskapsmiljö
- Aktiv bevakning av genomförande av planer samt efterlevnad av lagen
- Aktuella kartor

2.3 Goda kundrelationer

– hur bedrivs arbetet med invånare, byggherrar och andra aktörer

- Utåtriktat arbete
- Hög delaktighet/demokrati
- God service
- Professionellt förhållningssätt

2.4 Målinriktat effektivt arbete

– hur bedrivs det interna administrativa arbetet

- Målinriktad ledning och styrning
- Effektiv och kvalitetssäkrad verksamhet
- Kompetent personal
- God ekonomisk hushållning

3. Förväntade resultat

3.1 Hållbar samhällsutveckling

Förvaltningen ska aktivt delta i utvecklingen av stads kärnan och underlätta för fastighetsägare och näringsidkare att utveckla staden enligt gemensamma mål.

Stor vikt ska läggas på miljö- och kvalitetsfrågor i stadsbyggandet, särskilt vad gäller de nya stadsdelarna Sanden, Holmängen och Dalbobergen. Flera detaljplaner för näringslivsetableringar i Vänersborg med omnejd ska upprättas.

3.2 Verksamheten och tillämpning av lagstiftningen

Riktlinjer ska vid behov tas fram för att förenkla tillämpning av lagstiftningen. Detaljplaner som idag är inaktuella med onödigt stor reglering ska löpande omprövas för att underlätta bygglovhanteringen.

Förvaltningen ska utreda vilka detaljplaner som inte har genomförts, trots att genomförandetiden gått ut, samt utreda behov av omprövning av planer.

En kartplan för aktualisering av kommunala kartor ska upprättas. Ny karta över Vänersborgs tätort ska tas fram.

3.3 Goda kundrelationer

Utåtriktat arbete

- Vi är kända och tillgängliga för såväl enskilda kommuninvånare som aktörer inom näringsliv, organisationer, offentlig förvaltning och media.
- Vi får och ger feedback i mötet med våra kommuninvånare och övriga aktörer, vilket skapar mervärden i verksamheten.

Hög delaktighet/demokrati

- Vi har engagerade och informerade kommuninvånare som kan påverka besluten och bli nöjda och stolta medborgare.

God service

- Våra kunder är nöjda även vid negativa besked.
- Vi skapar ett förtroendefullt samarbete med kommuninvånare och samhällsaktörer.

Professionellt förhållningssätt

- Vi är kända för hög kvalitet.
- Vi är professionella vid avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen.

3.4 Målinriktat effektivt arbete

Nämnden har antagit nya mål 2009. Förvaltningen har påbörjat arbetet med att precisera målen i resultat- och aktivitetsplaner (förväntat resultat, aktiviteter och mått) inom målområdet "Goda kundrelationer". Ytterligare mål kommer att bearbetas under 2011/2012.

Rutiner och förhållningssätt ska utvecklas så att handläggningen kan ske snabbt, effektivt och rättssäkert. Bygglovsverksamheten arbetar i (LEAN) process med kvalitetssäkring i ständig utveckling. Införande av ett genomgående digitaliserat ärendehanteringssystem (från ansökan till arkivering) pågår.

Kartdatabasen kommer att moderniseras.

Taxa enligt plan- och bygglagen och andra taxor kommer att ses över så snart Sveriges Kommuner och Landstings material föreligger.

4. Verksamhetsförändring/ ramanpassning

4.1 Övergripande projektarbeten

Förvaltningen har under kommunstyrelsen ansvar för den översiktliga fysiska planeringen. Verksamheten ska vara skattefinansierad och får inte avgiftsfinansieras. Behovet av utredningar har ökat avsevärt på grund av kommunens vision att öka till 50 000 invånare. Planenhetens personal har inte utökats. På planenheten finns fyra tjänster. Ca två tjänster åtgår till strategisk fysisk planering. Den fördjupade översiktsplanen för Vänersborgs stad och Vargön upprättas av enheten. Konsulter har anlåtats för att ta fram en fördjupad översiktsplan för Dalslandskusten och en vindbruksplan.

Även framledes kommer behovet av översiktliga utredningar/planer att vara stort. I samband med att kommunstyrelsen beslutar om projektuppdrag ska medel för uppgiftens genomförande också tilldelas, eftersom förvaltningen inte har egna medel.

4.2 Planenheten

Enheten är underbemannad. Cirka två handläggare arbetar med detaljplanering. Kommunen har fortfarande högtryck vad gäller produktion av strategiska fysiska planer och detaljplaner. Lågkonjunkturen har inte haft någon påverkan. På grund av de begränsade resurserna kommer prioriteringen av nya planer att bli hårdare. År 2010 har en planarkitekt pensionerats och ersatts av en ny handläggare. Under planeringsperioden kommer ytterligare två personer att pensioneras.

4.3 Bygglovenheten

Utökning av ansvaret för strandskyddsärenden samt tillkomst av tillsyn av strandskyddet har medfört ökad arbetsbelastning. Eventuell lagändring i plan- och bygglagen kan ställa större krav på myndigheten, både avseende arbetsuppgifter och inom vilken tidsram de ska utföras. Stadsmiljöfrågor har inte kunnat prioriteras i önskvärd omfattning. På sikt behöver enheten troligen förstärkas med en ny tjänst.

Under planeringsperioden kommer en handläggare att gå i pension.

4.4 Lantmäterienheten

En utveckling av handläggningssystemet för lantmäteriförrättningar pågår inom lantmäteriet, som bl.a. innebär en integrering av kartan i systemet. Utvecklingsprojektets sluttid är beräknad till 2013. Laddning av lantmäteriarxivets handlingar i det digitala arkivsystemet Arken kräver arbetsinsatser under hela planeringsperioden liksom arbetet med komplettering av den nationella digitala registerkartan, NDRK. Efterfrågan på lantmäterimyndighetens tjänster förväntas ligga på samma nivå som de senaste åren.

För att öka takten i arbetet med NDRK och därmed få ökad årlig intäkt för ajourhållningsarbetet vore det lämpligt med en projektanställning under något eller några år. Då skulle också resurser frigöras för arbete med förrättningsförberedelser och med att överföra allt arkivmaterial till arkivsystemet Arken.

Personalens ålderssammansättning medför att tre av fem medarbetare avgår med pension under planeringsperioden och ytterligare en inom ett par år därefter. Minst tre tillsvidare tjänster måste alltså rekryteras de närmaste åren.

4.5 Kart- och GIS-enheten

Kartan behöver aktualiseras. Arbete med uppdatering/nyproduktion av befintliga baskartor över tätorter och intressanta områden bör prioriteras. Enheten behöver ett årligt tillskott i investeringsmedel för fotogrammetrisk karta om 0,4 Mkr per år.

Under planeringsperioden kommer enhetschefen att gå i pension.

4.6 Administrativa enheten

Nämnden uppskattar årligen verksamhetens finansieringsgrad. Vissa verksamheter får dock inte finansieras via avgifter, t.ex. översiktlig planering, utveckling av geografiska informationssystem. Taxorna kommer att justeras för att följa kommunfullmäktiges beslut om finansieringsgrad men även för att inflationssäkra taxan.

Förvaltningen behöver under planperioden 0,3 Mkr per år för investering i inventarier och datasystem.

Digitalisering av bygglovarkivet kommer 2011 att ha gått över till den löpande verksamheten.

Under planeringsperioden kommer förvaltningschefen att gå i pension.

5. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 10 523 Tkr

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Enligt anvisad budgetram.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Byggnadsnämndens budgetram för 2011 fastställs till 10 523 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

Resultaträkning, Mkr

Resultaträkning Mkr	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Summa intäkter	6,6	7,0	7,5
Personalkostnader	11,9	12,6	12,8
Omkostnader	4,7	4,2	4,3
Ränta	0,1	0,1	0,2
Avskrivning	0,5	0,6	0,7
Summa kostnader	17,2	17,5	18,0
Nettokostnader	10,6	10,5	10,5

Gymnasienämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

1.1 Nämnd och central förvaltning

Gymnasieförvaltningen har nämndens uppdrag att styra, stödja, samordna och ge service. De områden nämnden ansvarar för är gymnasieskola, gymnasiesärskola, komvux och arbetsmarknadsenhet (AME).

1.2 Gymnasieskola

Gymnasieskolan ska ge ungdomar grundläggande kunskaper för yrkes-, samhällsliv och vidare studier.

Birger Sjöberggymnasiet omfattar 14 nationella program. Dessutom finns en teckenspråksinriktning inom samhällsvetenskapsprogrammet och omvårdnadsprogrammet, två specialutformade program och orkestermusikerprogrammet.

Kommunen är enligt lag skyldig att erbjuda alla behöriga elever som avslutat grundskolan en gymnasieutbildning. De elever som är obehöriga till gymnasiet samt elever som inte klarar gymnasiet erbjuds ett individuellt program. Från höstterminen år 2011 gäller nya regler för antagning och för det individuella programmet. Kommunen har uppföljningsansvar för ungdomar till och med 20 års ålder. Detta ansvar är delegerat till gymnasienämnden.

1.3 Gymnasiesärskola

Gymnasiesärskola erbjuds till elever med utvecklingsstörning och omfattar fyra årskurser. På Birger Sjöberggymnasiet finns fordonsprogrammet och estetiska programmet med inriktning bild, yrkesträning (individuellt program) och verksamhetsträning (individuellt program).

1.4 Vuxenutbildning

Komvux består av följande verksamheter: grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning, omvårdnadsutbildning för vuxna, särvox och svenska för invandrare (sfi). Uppdragsutbildning, som är intäktsfinansierad, består av sfi-undervisning och kvalificerad yrkesutbildning (KY).

1.5 AME

Det politiska ansvaret för arbetsmarknadsfrågorna är uppdelat. Kommunstyrelsen har som arbetslöshetsnämnd ansvar för mål, strategi och samordning,

medan gymnasienämnden är ansvarig för verksamheten såsom utförare. Till sin hjälp att verkställa kommunstyrelsens beställningar finns AME vars uppgift är att genomföra de olika arbetsmarknadspolitiska åtgärderna som gymnasienämnden ålägger enheten.

Jämförelsetal

Gymnasienämnden	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Gymnasieskola			
Antal elever	1 414	1 345	1 261
- varav från annan kommun	200	171	150
- i andra kommuner/friskolor	438	438	463
Gymnasiesärskola			
Antal elever	47	49	43
- varav från annan kommun	20	22	14
- i andra kommuner	30	32	32
Komvux			
Antal studerande			
Gruv	57	60	60
Gymnasievux	361	360	360
SÅR	25	24	24
SFI (kommunal)	111	130	119
Uppdrag KY-utbildningar	80	84	78
Övriga uppdrag	ej rapp	70	25
AME			
Antal personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder	524	970	780

2. Utvecklingsområden och inriktningsmål

Gymnasienämnden väger in kommunens sju utvecklingsområden i styrning av verksamheterna med tyngdpunkten på utbildning. Nya utvecklingsområden är under utformning, men är inte politiskt beslutade. Under 2011 införs en ny gymnasiereform, vilken påverkar nämndens fokuserade mål under 2011.

Under 2010 utreder en konsultfirma olika former av närmanden mellan Vänerborgs och Trollhättans gymnasier, komvuxutbildningar och gymnasiesärskolor. Resultatet av utredningen kan komma att få

en avgörande betydelse för nämnden. Nämnden väljer att fokusera i huvudsak samma mål 2011 som 2010 med tanke på det osäkra läge som råder.

2.1 Utbildning

För att nå de nationella målen har gymnasienämnden valt att i skolplanen fokusera kring nedanstående tre prioriterade områden.

Resultat och kunskapsutveckling

Utbildningarnas utformning ska ge goda förutsättningar för vidare studier eller anställningsbarhet. Varje studerande ska utmanas utifrån sina egna förutsättningar och ges varierade möjligheter att utvecklas i sitt lärande. Eleverna ska nå de nationella kunskapsmålen för gymnasieskolan.

Normer och värden

Skolan ska vara en mötesplats där elever och studerande känner trygghet och ges förutsättningar att utvecklas. Alla ska bli sedda och respekterade. Likabehandlingsplanen ska vara ett levande dokument. Språkbruk och vardagligt förhållningssätt mot varandra ska stämma väl överens med den värdegrund som skolan eftersträvar enligt läroplanen. All personal och alla elever ska reagera och ingripa när någon utsätts för kränkande behandling, våld, främlingsfientlighet eller rasism.

Omvärld och internationalisering

Internationella kontakter, utbildningsutbyte med utlandet och praktik i andra länder ska främjas. Elever/studerande ska få tillfällen att arbeta med internationella kontakter av olika slag, i syfte att öka språkkunskaperna och få ökad förståelse för andra kulturer. Utbildningarna ska ha ett väl utvecklat kontaktnät till kommunens och regionens näringsliv, högskolor/universitet och offentlig förvaltning.

2.2 Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Aktiviteter ska erbjudas de medborgare som uppbär försörjningsstöd och samverkan mellan kommunens olika förvaltningar ska ske kring detta. Arbetet med det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar ska minimera antalet elever som inte genomför gymnasieutbildning.

2.3 Ekonomiska mål och riktlinjer för verksamheten

Gymnasienämnden ska bedriva sin verksamhet inom den budget som tilldelats utifrån att ett effektivt resursutnyttjande alltid eftersträvas. Vid resursbrist ska tvingande nivåer i lagstiftning prioriteras.

3. Förväntade resultat

3.1 Kommunövergripande

Ett rikt utbildningsutbud gör kommunen attraktiv för såväl företagsamhet som boende. Ett unikt utbud av gymnasieprogram lockar sökande från såväl regionen som övriga landet och Norge. Kvalitetsarbetet på gymnasieskolan leder till mycket goda resultat och uppmärksammas nationellt. Skolan bidrar till tillväxt och nyföretagande genom olika utbildningsinsatser.

Fler ungdomar och invandrare har ett arbete eller sysselsättning.

3.2 Nämndsspecifika

Övriga mål

Att i samband med gymnasierformen starta nya konkurrenskraftiga program och inriktningar och samtidigt fortsätta utveckla nuvarande programutbud.

Att jobbcentrum via AME har en hög måluppfyllelse avseende praktikplatser för försörjningsstödstagare i kommunen.

En effektiv marknadsföring, med en marknadsplan, bidrar till att många elever väljer Birger Sjöbergsgymnasiet.

Lärande och entreprenörskap främjas genom varierade arbetssätt.

Fler söker till och har behörighet att studera på högskolor och universitet.

Eleverna ges en bred information kring de olika möjligheter Birger Sjöbergsgymnasiets program erbjuder. Introduktionen i årskurs 1 ger eleven ytterligare information om det valda programmets mål och innehåll. "Rätt" val gagnar eleven, men bidrar också till god ekonomisk hushållning.

Spännande idéer, nytänkande och goda resultat uppmärksammas kontinuerligt och sprids inom och utanför skolan. Utbildningarna speglas mot de studerandes förväntningar och deras åsikter beaktas och respekteras. Uppföljning och utvärderingar är viktiga verktyg i all planering.

AME utför arbetsmarknadspolitiska åtgärder på ett rationellt och effektivt sätt. AME:s resultat visar sig bl.a. genom att uppdragsgivare, kunder och anvisade deltagare är nöjda. AME har ett välutvecklat kontaktnät till kommunens och regionens näringsliv samt till offentlig och privat förvaltning.

Gemensamt mål för barn- och ungdomsnämnden, gymnasienämnden och socialnämnden

Verksamheterna ska i samverkan, utifrån sina specifika uppdrag, aktivt samordna stöd och stimulans till varje individ. Barnperspektiv och barns rätt enligt FN:s konvention om barns rättigheter ska ha en särskild tyngd. Syftet är att stärka den enskildes förmåga att forma sitt liv i samverkan med andra för att nå en god livskvalitet.

4. Verksamhetsförändring/ ramanpassning

4.1 Gymnasieskola

Inför höstterminen 2011 reformeras gymnasieskolan. Att anpassa verksamheten efter detta nya blir avgörande för hög måluppfyllelse. Antalet elever fortsätter att minska, parallellt med att konkurrensen från andra utbildningsanordnare ökar. Dessutom fortsätter kostnaderna per elev att öka, då fler troligtvis väljer yrkesprogram, som är dyrare än de studieförberedande programmen. Inför höstterminen 2010 genomförs stora besparingar till följd av ökade interkommunala kostnader. Utrymmet att reducera ytterligare personal inför 2011 bedöms som synnerligen begränsat.

Interkommunala kostnader

Det överskuggande problemet för gymnasiet är de interkommunala kostnaderna, d.v.s. den avgift kommunen får betala för elever som studerar i andra kommuner alternativt friskolor. Den totala interkommunala kostnaden har ökat under de senaste åren.

Prognosen för de interkommunala kostnaderna pekar mot att gymnasiet skulle behöva reducera med ytterligare miljoner utöver 2011 års budgetförslag. År 2008 var nettokostnaden 15 Mkr. 2011 pekar prognosen på 27 Mkr. Kostnaden ökar således med 12 Mkr från år 2008 till år 2011.

Ny gymnasierreform

Den nya gymnasieskolan kommer att starta höstterminen 2011. Valfriheten inom gymnasiet minskar, genom att möjligheterna till lokala varianter begränsas. Lokala kurser, lokala inriktningar och specialutformade program kommer att försvinna. En lokal kurs eller programinriktning får starta endast efter godkännande av Skolverket.

På yrkesprogram minskar tiden för allmänteori och ökar tiden för yrkesämnen. Alla elever på yrkesprogram kommer att ha rätt till utökad program med lärarledd undervisning för att läsa in grundläggande behörighet. Förutsättningarna kring intaget till gymnasieskolan kommer att ändras. Det blir två nya examensformer och det kommer att bli en förändrad programstruktur. Det kommer att finnas tolv yrkes-

program och sex högskoleförberedande program. På programmen kommer det att finnas 60 olika inriktningar, vilket är betydligt fler än idag.

Ny skollag

Regeringen har överlämnat proposition till riksdagen under våren 2010. Lagen är tänkt att börja tillämpas från 2011-07-01. Något av innehållet är att lika villkor ska gälla mellan friskolor och kommunala skolor, att det blir förbjudet att anställa obehörig personal, att kvalitetsredovisningen och den kommunala skolplanen avskaffas och att godkända betyg inte får läsas upp på komvux. Eleverna ska ha tillgång till elevhälsa, studie- och yrkesvägledning samt bibliotek. Elevernas rätt till stöd förstärks.

Samarbete Tvåstad

Utredande konsultfirmas underlag bidrar till att ett politiskt beslut om en gemensam struktur för gymnasieskola, komvux och gymnasiesärskola i Tvåstad kommer att tas under hösten 2010. Konsekvenser kring beslutet är osäkert.

Fyrbodal

Under hösten 2009 startade en arbetsgrupp (Framtidsgruppen), som hade som uppdrag att se över fortsatt samverkan i Fyrbodal. Tre "huvudspår" har gruppen arbetat med, nämligen intagningsfunktionen, gemensam prislista och regler för inackordering och resor. Vilka effekter Fyrbodalssamarbetet kan få under 2011 är också en stor osäkerhetsfaktor.

Uppföljningsansvaret

Finansiering av uppföljningsansvaret har under 2010 skett genom att nämnden använt sig av extra tilldelade medel för 2010. En fortsättning av verksamheten kräver tillförsel av budget även under 2011.

Lokaler

Höstterminen 2009 var elprogrammets nya lokaler färdiga. Kommunens ansträngda ekonomi har medfört att planerad ombyggnad av samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapliga programmet stoppats. Syftena med ombyggnationer är att lokalerna kan utnyttjas mer effektivt och att de blir mer anpassade för dagens pedagogik. Dessutom ökar de attraktionskraften.

Ramanpassning

Under 2010 har gymnasiet gjort besparingar på 9 Mkr för att anpassa verksamheten till budgeten. Antalet lärare samt personal inom elevhälsa, studie- och yrkesvägledning, bibliotek och administration har minskats.

Inför 2011 behöver åtgärder motsvarande 5,5 Mkr vidtas för att bedriva verksamheten inom anvisad budgetram. Om det genomförs kommer verksamhe-

ten inte att bedrivas enligt de lagar och förordningar som gäller för gymnasiet.

Gymnasiesärskola

Gymnasiesärskolans kostnader är svåra att prognostisera p.g.a. den rättighetslagstiftning som finns för dessa elever.

Under 2010 har gymnasiesärskolan gjort besparingar på 1 Mkr. Trots det måste verksamheten minska med ytterligare 1,5 Mkr under 2011 för att bedrivas inom anvisad budgetram.

4.2 Vuxenutbildning

Alla kommuner måste erbjuda undervisning på grundläggande nivå, särsvux och sfi (svenska för invandrare). Det som inte är tvingande enligt lag är gymnasiala kurser inklusive omvårdnadsutbildning.

Komvux kommer att ansöka om statsbidrag för att under 2011 kunna bedriva yrkesutbildningar inom ramen för yrkesvux. Komvux har i budgetarbetet räknat med samma antal platser som 2010, men beslut på ansökan kommer inte förrän sent i höst. Komvux samarbetar med Birger Sjöberggymnasiet, som har kompetens och resurser både vad gäller personal, lokaler och ett utbyggt kontaktnät med näringslivet.

Ett samarbete rörande nyanlända flyktingar inleddes under 2008 mellan socialförvaltningen, arbetsmarknadsenheten och komvux i projektet SFI-Integration – Vägen till egen försörjning. Komvux har ansvar för sfi-undervisningen och avtal har tecknats t.o.m. 2010. Det är idag osäkert om komvux kommer att ha ett nytt avtal under 2011.

KY-utbildningen "Socialt behandlingsarbete inom kriminal- och ungdomsvård" startar hösten 2010 sitt fjärde och sista beviljade intag. En ny ansökan kommer troligtvis att göras och beslut förväntas först i början av 2011.

Komvux måste minska sin verksamhet med ca 0,5 Mkr om inget nytt avtal angående SFI-Integration tecknas och om komvux inte får beviljat nya intag på KY-utbildningen "Socialt behandlingsarbete inom kriminal- och ungdomsvård". Besparingen kan endast göras inom den gymnasiala vuxenutbildningen, som idag inte är tvingande enligt lag. Verksamheten måste då minska med 20-25 %. Samtidigt finns ett förslag, som ska gälla från 2012, att alla kommuner måste tillhandahålla gymnasial vuxenutbildning. Det skulle kunna innebära att den verksamhet, som tas bort under 2011, måste återuppbäggas 2012.

4.3 AME

Kommunbidraget utgör endast en del av AME:s disponibla medel. Övrig finansiering sker genom uppdrag från bl.a. Arbetsförmedlingen. Antal uppdrag från Arbetsförmedlingen har under de senaste åren minskat. Fortsatt hög arbetslöshet kan antas leda till stor efterfrågan på AME:s tjänster, främst för personer som står långt från arbetsmarknaden.

Från och med december 2010 övertar Arbetsförmedlingen det samordnade ansvaret för nyanlända invandrades etablering i Sverige. Detta innebär att nuvarande samarbetet mellan socialförvaltningen och gymnasieförvaltningen avseende projektet SFI-Integration kommer att upphöra, vilket leder till övertalighet bland personalen. Kvar för kommunerna blir att erbjuda samhällsorientering.

Avtal med Samordningsförbundet Vänersborg – Mellerud avseende uppdrag inom prövningsresursen finns till och med 2010. Det är i dagsläget osäkert om det blir en förlängning av uppdraget inför 2011.

Ett samarbete med socialförvaltningen, rörande personer som uppbär försörjningsstöd, pågår sedan slutet av 2009. Avtalet löper till och med augusti 2011 med eventuell förlängning. Uppdraget utförs med hjälp av befintliga resurser.

Finansiering av hemvaktmästarna har under 2010 skett, genom att nämnden använt sig av extra tilldelade medel för 2010. En fortsättning av verksamheten kräver tillförsel av budget även under 2011.

5. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 180 190 Tkr.

I **anvisningarna** justerades gymnasienämndens budgetram ned med sammanlagt -839 Tkr.

Då antalet elever inom gymnasieåldern minskar, justerades budgetramen ned med -3 000 Tkr. Komvux tillfördes 1 661 Tkr och gymnasiet 500 Tkr för hyreskostnader vid Vänerparken.

Gymnasienämnden förslag till budgetjustering: Gymnasienämnden begär 7 000 Tkr i ramökning till gymnasieskola och gymnasiesärskola.

En orsak är att nuvarande verksamheter inte kan bedrivas inom de lagar och förordningar som gäller om neddragningar görs. En annan orsak är att det råder stor osäkerhet om vilka beslut som kommer att fattas med tanke på samarbetet med Trollhättan. Under 2011 ska också arbetet med den nya gymnasiereformen planeras och genomföras.

Budgetberedningen föreslår en ramökning med 3 000 Tkr för att förstärka lärartäteten.

Gymnasienämnden

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Gymnasienämndens budgetram för 2011 fastställs i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till totalt 183 190 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Gymnasienämndens budgetram för 2011 fastställs till 183 190 Tkr i enlighet kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

Resultaträkning, Mkr

Resultaträkning Mkr	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Summa intäkter	72,0	55,2	53,2
Personalkostnader	133,6	114,4	112,7
Omkostnader	131,1	120,8	121,7
Ränta	0,3	0,3	0,2
Avskrivning	2,1	2,2	1,8
Summa kostnader	267,1	237,7	236,4
Nettokostnader	195,1	182,5	183,2

Budget per anslagsbindningsnivå, Mkr

Anslagsbindning Mkr	Intäkt 2011	Kostnad 2011	Netto 2011
Nämnd/administration	0,0	5,1	5,1
Gymnasieskola/gymnasie- särskola	26,4	177,9	151,5
Komvux	3,8	20,3	16,5
Uppdragsutbildningen	5,0	5,0	0,0
Arbetsmarknadsenheten	18,0	28,1	10,1
Summa	53,2	236,4	183,2

Kommunfullmäktige

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige har 51 ledamöter och är kommunens beslutande organ.

Fullmäktige fastställer budget och övriga övergripande program för den kommunala verksamheten och beslutar även i övriga ärenden av större vikt.

Under kommunfullmäktige finns valberedningen, som förbereder fullmäktiges val.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 1 753 Tkr

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Enligt anvisad budgetram.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Kommunfullmäktiges budgetram för 2011 fastställs till 1 753 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

Resultaträkning Mkr	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Summa intäkter	0,0	0,0	0,0
Personalkostnader	0,8	0,9	0,9
Omkostnader	0,9	0,9	0,9
Ränta	0,0	0,0	0,0
Avskrivning	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	1,7	1,8	1,8
Nettokostnader	1,7	1,8	1,8

Mandatfördelning under perioderna:	1999/2002	2003/2006	2007/2010	2011/2014
Moderaterna	6	6	9	13
Socialdemokraterna	16	20	21	12
Vänsterpartiet	5	5	4	8
Folkpartiet	2	5	4	5
Miljöpartiet	2	2	2	4
Centerpartiet	4	4	5	3
Kristdemokraterna	4	4	4	2
Sverigedemokraterna	0	0	0	2
Välfärdspartiet	0	0	0	2
Folkviljan	12	5	2	0
TOTALT	51	51	51	51

Kommunstyrelsen

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar även för översiktlig fysisk planering samt lämnar planuppdrag till byggnadsförvaltningen. De närmare åliggandena för styrelsen finns i kommunallagen och reglemente för kommunstyrelsen.

Inom kommunstyrelsen verkar ett arbetsutskott, ett personal- och förhandlingsutskott och ett konsumentutskott.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen ska leda förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens mark- och bostadspolitik, energiplanering, kollektivtrafik samt kontakter med näringslivet,

Kommunledning

Kommunstyrelsen biträds av kommunkansliet, ekonomikontoret, personalkontoret och utvecklingskontoret.

Kommunkansliets ansvarsområden omfattar ärendehantering, juridisk rådgivning, diarium och arkiv, information och allmän service åt förtroendevalda, förvaltningar, allmänhet m.fl. Vidare är viktiga uppgifter att vara kanslifunktion åt valnämnden och överförmyndarnämnden. Kommunkansliet leder också utvecklingen av det gemensamma ärendehanteringssystemet. Inom det juridiska området ges också olika internutbildningar, t.ex. om kommunallagen och förvaltningslagen.

Inom konsumentverksamheten ska stöd ges till hushållen i deras strävan att effektivt utnyttja sina resurser samt stärka konsumenternas ställning på marknaden. Konsument Vänersborg är också ansvarig för budget- och skuldrådgivningen samt för energirådgivningen.

Ekonomikontoret ansvarar för finansförvaltning, ekonomisk planering och uppföljning samt ger råd

och stöd till förvaltningarna i ekonomiska frågor. I detta ingår att samordna kommunens arbete med budget, redovisning, uppföljning och bokslut. Ekonomikontoret tillhandahåller även finansiell service samt systemförvaltning till AB Vänersborgsbostäder och Fastighets AB Vänersborg.

Ekonomikontoret svarar för utbildning och information kring upphandlingsfrågor, handlägger kommunövergripande upphandlingar samt bistår förvaltningarna med enhetsspecifika upphandlingar.

Personalkontorets ansvarsområde omfattar att under kommunstyrelsen övergripande svara för och samordna personalpolitik, löne- och personaladministration samt förhandlingsverksamhet.

Personalkontoret handlägger avtals-, pensions- och försäkringsfrågor samt medbestämmande och samverkansfrågor. Hälsa, arbetsmiljö och jämställdhet är andra viktiga verksamhetsområden liksom övergripande personalplanering och personalekonomi.

Utvecklingskontoret svarar för beslutsstöd till kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunalråden vad gäller målstyrning, kvalitets- och uppföljningsfrågor, ledarstrategi, folkhälsofrågor, miljösamordning (Agenda 21), IT-strategi, statistik, kollektivtrafik, högskolefrågor, näringslivsfrågor, regionala frågor och internationaliseringsfrågor.

Inom näringslivsutveckling ryms verksamheterna Trollhättan-Vänersborgs tillväxtallians och Vänersborg & Co. Kommunen ger verksamhetsbidrag till Vattenpalatset, Kungajaktsmuseet samt Vänersborg Turist AB.

Övergripande uppgifter är att ta fram gemensamt planeringsunderlag i form av översiktsplan, bostadsförsörjningsprogram, statistik och geografiskt informationssystem, GIS. Kontoret svarar för kommunens övergripande informationsverksamhet.

Räddningstjänst/säkerhet

Kommunstyrelsen har ansvaret för räddningstjänst, säkerhet och för arbetet enligt lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LXO).

Räddningstjänsten är organiserad i ett kommunalförbund tillsammans med Trollhättan, Mellerud och Färgelanda kommuner, Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (Närf).

Kommunen har ansvar för att arbeta fram risk- och sårbarhetsanalyser enligt LXO. Kommunen har också ansvar för att samverka och samordna beredskapsarbetet med statliga myndigheter, landstinget, kyrkliga kommuner, samt organisationer och företag. Ett specialdestinerat statsbidrag utgår för verksamheten. Säkerhetssamordnaren, som tillhör kommunkansliet, har det övergripande samordningsansvaret för verksamheten.

Utöver säkerhetsarbetet som beskrivits ovan ska säkerhetssamordnaren verka för systematiskt säkerhetsarbete i stort inom kommunen. Till sin hjälp har säkerhetssamordnaren en riskhanteringsgrupp som består av representanter från övriga förvaltningar samt Närf och AB Vänersborgsbostäder.

Kommunens försäkringsskydd handläggs av kommunkansliet. Under 2007 upphandlade kommunen, med hjälp av försäkringsmäklare, nya försäkringar. Dessa gäller 2008-01-01—2010-12-31 med option på ytterligare ett plus ett år. Kommunkansliet är också tillsammans med försäkringsmäklarna rådgivare till kommunens förvaltningar i försäkringsfrågor.

2. Inriktningsmål

Kommunstyrelsen och dess underställda verksamheter arbetar inom de kungemensamma utvecklingsområdena och efter de inriktningsmål som fastställs genom kommunfullmäktiges beslut om mål- och resursplan. Målen konkretiseras i förväntade resultat.

3. Förväntade resultat

Förväntade resultat – boende

- Antalet invånare ökar något.
- Kommunen ska vara väl rustad med planer för bostadsbyggandet för att möta en väntad uppgång.
- Bibehållen hög livskvalitet och ökad trygghet i boendet.

Förväntade resultat – näringsliv

- Förbättrat handelsindex för Vänersborgs tätort.
- Fler gästnätter.
- Fler företag med fler än fem anställda.
- Kommunens förutsättningar för innovationer är goda.
- God kommunikation och samverkan med näringslivet.

Förväntade resultat – service

- Nöjd-medborgar-index (SCB / motsvarande) ökar med minst en indexenhet årligen med avseende på bemötande och tillgänglighet.
- Det internationella arbetet tillför kommunen kompetens och medel.
- Marknadsföringen av kommunen ska utvecklas.
- Informationen till medborgare och brukare ska förbättras.
- Fler förslag till kommunstyrelsen ska innehålla kommunikationsplaner.

Förväntade resultat – folkhälsa

- Kommunens folkhälsoarbete ska utvecklas.
- Medborgarna känner sig delaktiga i för dem viktiga beslut.

Förväntade resultat – lokala miljömål

- Alla förslag till kommunstyrelsen har prövats utifrån hållbarhetsperspektivet i Vision Vänersborg
- Verksamheten utvecklar resfria konferenser.

Förväntade resultat – kollektivtrafik

- Kollektivtrafikens samhällsnytta ska utvecklas.
- Kommunikationerna för medborgare och de som verkar i kommunen ska förbättras.

Förväntade resultat – god ekonomisk hushållning

- Förbättrat IT-stöd för budget och ekonomisk uppföljning.
- Ett reviderat reglemente för intern kontroll ska beslutas av kommunfullmäktige.
- Ökad kunskap om upphandlingsregler hos kommunens chefer.
- Högre andel köp inom ramavtal.
- Större andel helt elektroniska fakturor.
- Samtliga ansvarsenheter inom kommunstyrelsen redovisar budgetöverskott.
- Kommunstyrelsens arbetsutskott ska under året genomföra uppföljningsträffar med företrädare för samtliga nämnder, samt med styrelser för helägda bolag.

Förväntade resultat – personalpolitiska mål

- Stödet i de personaladministrativa processerna har förbättrats genom införande av ett komplett PA system 2011.
- Kunskaper finns om olika verksamhetsutvecklingsmetoder och hur de kan användas i verksamheterna.

5. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 142 727 Tkr.

I **anvisningarna** justerades kommunstyrelsens budgetram ned med sammanlagt -6 940 Tkr. Kommunstyrelsens förfogandeanslag sänktes från 16 023 Tkr till 8 400 Tkr. Högskolecentrum tillfördes 683 Tkr för hyreskostnader vid Vänerparken.

Budgetberedningen föreslår att anslaget till räddningstjänsten utökas med sammanlagt 975 Tkr. Förbundsbidraget ökar, dels då det nya radiokommunikationssystemet RAKEL införs (600 Tkr), dels då pensionskostnaderna ökar (300 Tkr). Projektet i väntan på ambulans, som kommunstyrelsen tidigare finansierat ur förfogandeanslaget, permanentas och beräknas kosta 75 Tkr.

Kommunstyrelsen hyr lokaler i regionarkivet för Föreningsarkivet till en kostnad om 110 Tkr. Budgeten utökas med motsvarande. Till förstärkt beredskapsorganisation avsätts 100 Tkr.

Kommunens kostnad för Fyrstads Flygplats beräknas öka med 115 Tkr från 920 Tkr till 1 035 Tkr. Anslaget till Film i Väst utökas med 50 Tkr från 1 100 Tkr till 1 150 Tkr.

Kommunstyrelsens förfogandeanslag reduceras med 3 400 Tkr från 8 400 Tkr till 5 000 Tkr.

En kollektivtrafiksatsning genomförs för 75-åringar och äldre, kostnad 1 000 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Kommunstyrelsens budgetram 2011 fastställs i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till totalt 141 677 Tkr.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram ett förslag till organisationsförändring, där ansvaret för kommunens samtliga fastigheter samlas under samhällsbyggnadsnämnden fr.o.m. 2011-01-01.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Kommunstyrelsens förfogandeanslag förstärks med ytterligare 6 000 Tkr vilka kan täcka ökade driftkostnader vid Arena Vänersborg. Kollektivtrafiksatsningen om 1 000 Tkr för 75-åringar och äldre ska utvärderas under 2013. Därmed fastställs kommunstyrelsens budgetram för 2011 till 147 677 Tkr.

Resultaträkning, Mkr

RESULTATRÄKNING Mkr	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Summa intäkter	30,5	10,4	10,4
Personalkostnader	45,6	42,2	42,2
Omkostnader	111,4	115,7	113,7
Ränta	0,5	0,5	0,5
Avskrivning	1,9	1,7	1,7
Summa kostnader	159,4	160,1	158,1
Nettokostnader	128,9	149,7	147,7

Budget per anslagsbindningsnivå, Mkr

ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ Mkr	Intäkt 2011	Kostnad 2011	Netto 2011
Kommunstyrelse		20,7	20,7
Kommunledning	7,9	105,5	97,6
Räddningstjänst/säkerhet	2,5	31,9	29,4
Summa	10,4	158,1	147,7

Kommunstyrelsen beslutar för egen del:

Kommundirektören ges i uppdrag att ta fram erforderliga beslutsunderlag för att samla samtliga fastigheter under samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde fr.o.m. 2011-01-01.

Kulturnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

1.1 Bibliotek och kultur

Nämndens övergripande mål för kulturen är att "I Vänersborgs kommun ska alla ha lika möjligheter att utöva sina demokratiska fri- och rättigheter och uppleva sin livsmiljö som attraktiv, meningsfull och utvecklande". Detta beskriver på vilket sätt nämnden valt att förhålla sig till den kommunövergripande visionen.

I denna vision står bland annat att läsa: "En livaktig kultur- och fritidsverksamhet gör kommunen attraktiv för såväl företagande som boende och besökare".

Nämnden har för att tydliggöra det övergripande målet särskilt pekat ut följande områden:

- Arbetet för att stimulera barn och ungdomar att läsa, att erbjuda dem upplevelser och ge dem möjlighet till eget skapande utmanar såväl bibliotek som konsthall och museum.
- Ett arbete med stöd i begreppet estetiska läroprocesser utmanar verksamheterna till fördjupning och fortsatt utveckling i nära samarbete med skolor, förskolor och musikskola kring kultur för barn och unga.
- Biblioteket, med filialer, fortsätter att utvecklas som central mötesplats, där vänersborgarna inspireras och stimuleras till allt från nya läsoplevelser till kulturupplevelser och eget skapande. Arbetet med att utveckla och förankra biblioteket som lärcentra fortsätter.
- Verksamheterna ska också sätta särskilt fokus på arbetet kring att nå nya grupper och öka antalet besökare.
- Konsthallens verksamhet ska vara en aktiv, stimulerande och nyskapande mötesplats som rymmer allt från konstpedagogisk barnverksamhet till spännande utställningar och evenemang.
- I nära samverkan med musik och ungdom och gymnasieskolan fortsätter arbetet kring kulturella mötesplatser för ungdomar.

Nyckeltal/jämförelsetal

Bibliotek och kultur	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Bibliotek			
Utlånade böcker	227 759	240 000	230 000
Utlånade AV-media	77 997	110 000	80 000
Totalt utlån media	305 756	350 000	310 000
Huvudbiblioteket			
- antal besökande	176 624	220 000	190 000
Kultur			
Konsthall			
- antal besökande	10 486	15 000	14 000
Vänersborgs museum			
- antal besökande	16 080	15 000	16 500
Kulturaktiviteter			
ynge publik (4-16 år)			
- antal arrangemang	105	167	110
- antal deltagare	12 151	12 000	14 000
Antal större evenemang	44	25	45
<small>(där kulturnämnden är delaktig)</small>			

2. Inriktningsmål

2.1 Kultur och fritid

En livaktig kultur- och fritidsverksamhet gör kommunen attraktiv för såväl företagande som boende och besökare.

På sportcentrum, teatern, Sanden, Skräcklan och i Plantaget bjuder många aktörer på olika evenemang och upplevelser för invånare och besökare.

Med musikskolan, orkestermusikerutbildningen och den frivilliga musikverksamheten som bas ska Vänersborg utvecklas till Sveriges bästa musik-kommun.

Fler unga ges förutsättningar att engageras i föreningslivet.

I Vänersborgs kommun ska alla ha möjlighet att utöva sina demokratiska rättigheter och uppleva sin livsmiljö attraktiv, meningsfull och utvecklande.

En konsthall attraktiv och tillgänglig för alla.

2.2 Service, samverkan och effektivitet

Arbetsätt och arbetsformer utvecklas för att bidra till effektivare verksamhet. Bemötandet av brukare förbättras och tillgängligheten till kommunens tjänster ökar.

2.3 Lokala miljömål

Energianvändningen ska minskas.

2.4 Ekonomiska mål och riktlinjer för verksamheten

All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning inom de mål och ramar som kommunfullmäktige lagt fast. Nämnden ska eftersträva en effektiv och rationell hantering av beslutad budget.

3. Förväntade resultat

3.1 Kultur och fritid

Kulturnämnden arbetar med ambitionen att ge invånare och besökare olika evenemang och upplevelser.

Kommuninvånarna upplever att de bor i en välutvecklad och uppmärksammas musik kommun.

Ökad livskvalitet genom läsa – skapa – uppleva. Fler barn deltar i skapande verksamhet och biblioteket upplevs som en självklar mötesplats.

Fler kulturella aktiviteter för alla åldrar. Attraktiva utställningar som lockar besökare till konsthallen.

3.2 Service, samverkan och effektivitet

Tidseffektivare arbetsprocesser ska utvecklas. Kommunikationen med brukarna ska förbättras. Bemötande och tillgängligheten ska förbättras och skapa fler nöjda brukare.

3.3 Lokala miljömål

Minskad användning av kopieringspapper. Nämndens verksamheter ska miljöcertifieras.

3.4 God ekonomisk hushållning

Nämndens verksamheter innehåll och omfång ska anpassas till beslutad budgetnivå. Nämnden ska vidta de åtgärder som erfordras för att styra verksamheterna så att de ekonomiska ramarna hålls.

4. Verksamhetsförändring/ ramanpassning

Utveckling av befintlig biblioteksverksamhet enligt kulturnämndens inriktning fortsätter. En biblioteksplan ska arbetas fram som ett stöd för politiken och

verksamheten. Syftet är att få en ökad måluppfyllelse.

Nämnden kommer att prioritera arbetet med olika evenemang och marknadsföring.

Digitalisering av boklån införs, för att effektivisera arbetet och därmed höja kvaliteten i verksamheten.

En reviderad kulturplan utarbetas. Kulturplanen är ett politiskt dokument som ska synliggöra kulturpolitiken för medborgarna samt är ett stöd för verksamheten.

Konstnärernas riksorganisation (KRO) har tecknat avtal om kostnadsersättningar, vid bland annat utställningsverksamhet och upphovsrätt, med stat och landsting samt ett antal kringliggande kommuner. Vänersborg avser att teckna avtal med KRO.

I samarbete med Västra Götalandsregionen utvecklas danskonsten för att skapa ett regionalt centrum för dans.

Parallellt med strävan att nå uppsatta mål för verksamheten, samtidigt som det ekonomiska läget förändrats med minskade budgetramar, gör kulturnämnden anpassningar av budget. Åtgärder vidtas för att rymma verksamhetens kostnader inom given budgetram. Besparingsåtgärderna berör personal, bidrag till föreningar och studieförbund samt inköp av tidskrifter. Nämnden har som ambition att minska antalet sammanträden, samtidigt som tiden per sammanträde ska minska.

5. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 22 619 Tkr

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Enligt anvisad budgetram.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Kulturnämndens budgetram för 2011 fastställs till 22 619 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

Resultaträkning, Mkr

Resultaträkning Mkr	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Summa intäkter	2,4	1,8	1,8
Personalkostnader	6,4	6,2	6,2
Omkostnader	18,9	18,0	18,0
Ränta	0,0	0,0	0,0
Avskrivning	0,2	0,2	0,2
Summa kostnader	25,5	24,4	24,4
Nettokostnader	23,1	22,6	22,6

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning år 2011

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har kommunens uppdrag att arbeta för efterlevnaden av de lagar och förordningar som rör miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, strålskydd och naturvård. Nämnden deltar också i det lokala miljömålsarbetet, både vad gäller planering och genomförande. Klimatfrämjande åtgärder och naturvårdsprojekt med beviljade bidrag är andra stora arbetsuppgifter. Kommunens vision framför att miljömål finns antagna och genomförda. Nämnden styr sin planering utifrån dessa.

För att gynna ett barnperspektiv i samhällsutvecklingen är det nämndens ambition att i kommande verksamhetsplaner och i varje tillämpligt ärende hålla sig till en strategi som främjar aspekterna

- rent dricksvatten och goda sanitära förhållanden,
- bra närmiljöer för boende och skolor,
- frisk luft och minskad respiratorisk sjukdom och
- minskade kemiska och fysikaliska miljörisiker.

Nämnden kommer år 2011 också att satsa på verkställande av Vattendirektivets intention om att förbättra miljön i de vatten som inte når god ekologisk status.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningens insatser styrs även till mycket stor del av inkommande ärenden såsom anmälningar, klagomål, ansökningar och remisser.

Enligt resursbehovsutredningen år 2009 finns behov av 13 heltidstjänster vid miljö- och hälsoskyddsförvaltningen för tillsynsinsatser inom områdena miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, strålskydd, naturvård, strategiskt miljöarbete samt administration. Nuvarande resurser uppgår till 11,4 tjänster.

Vad gäller miljö- och hälsoskyddsnämndens ekonomiska resurser har dessa givit förutsättningar för en god verksamhet, även om nämnden genom prioriteringar sett till att budgetutrymmet hållits med god marginal.

2. Inriktningsmål

2.1 Boende

Miljömål: Begränsad klimatpåverkan

Minskade utsläpp av växthusgaser.

Miljömål: Giftfri miljö

Utfasning av särskilt farliga kemiska ämnen. Minskade miljö- och hälsorisker vid användning av kemiska ämnen.

Miljömål: Ingen övergödning

Utsläpp av kväve och fosfor från lantbruk och enskilda avlopp ska minska. Åtgärder för att förbättra den ekologiska statusen i kommunens sjöar och vattendrag skall prioriteras.

Miljömål: En god bebyggd miljö

Gröna miljöer och närnatur är viktiga för människors hälsa och livskvalitet och ska finnas lättillgängliga i våra bostadsområden. Närnatur ska finnas i anslutning till skolor och förskolor. Utomhusluften ska vara så ren att människors hälsa inte skadas. Låga halter radon i bostäder. Samtliga byggnader, där människor ofta vistas, ska ha en god ventilation. Bullernivån i bostäder ska klara fastställda riktvärden. Slam från reningsverk och biogasframställning ska på ett säkert sätt ingå i kretsloppet.

2.2 Kultur, fritid, turism

Kommunens badplatser ska ha god vattenkvalitet. Natur- och kulturvärden i tätortsnära skogsområden samt i stads- och parkmiljö ska bevaras och utvecklas.

2.3 Ekonomiska mål och riktlinjer för verksamheten:

Budget i balans. God ekonomisk hushållning. Säker ärendehantering

2.4 Övrig verksamhet

Miljömål: Samtliga nationella, regionala och lokala

Samtliga förekommande ärenden är granskade utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Arbete med nya naturvårdsprojekt med LONA-bidrag påbörjas under året.

Livsmedelstillsyn

Tillgång till säkra livsmedel och säkert dricksvatten ska finnas.

3. Förväntade resultat

3.1 Boende

Begränsad klimatpåverkan

I remissyttranden för planer och större bygglovsärenden har frågan om energiförbrukning och klimatpåverkan beaktats.

Giftfri miljö

En tillsynskampanj har genomförts på jordbruken, som omfattar bl.a. kemisk bekämpning.(MVG-projekt)

Ingen övergödning

Inventering och föreläggande av bristfälliga enskilda avlopp har fortsatt. Miljötillsyn av lantbruk har utförts i områden runt sjöar och vattendrag med låg status enligt vattendirektivet. Vi har deltagit i ett regionalt projekt med Miljösamverkan om tillsyn på lantbruk.

En god bebyggd miljö

I 35 % av kommunens flerbostadshus har radonhalten undersökts. Åtgärder enligt bullerplanen är utförda. Alla har tillgång till både små och stora närnaturområden. Vid förtätningar och byggande av nya bostäder värnas närnaturen och tillgänglighet för alla. Mätningar av kvävedioxider är avslutade och utvärderade. Tillgängligheten är god i naturområden som erhållit LONA-pengar. Ett bullerprojekt med inriktning trafikbuller(MVG-projekt) har genomförts. Kartläggning av belastningen på kommunens spillvattennät i Brålanda/Frändefors är genomförd.

3.2 Kultur, fritid, turism

Vattenkvaliteten vid kommunens badplatser är god. Värdefulla naturområden i kommunen är tillgängliga för både boende och turister. Inom Lillåprojektet har vattendraget restaurerats och området nyttjas av Mariedalsskolan m.fl.

3.3 Ekonomiska mål och riktlinjer för verksamheten:

Administration

Tillräckliga resurser. Planering för största miljönytta. Verksamheten beskrivs i den årliga resursbehovsutredningen och tillsynsplanen. Effektiv handläggning och administration.

3.4 Övrig verksamhet

Miljömål: Samtliga nationella, regionala och lokala

Miljöperspektiv är grundläggande i alla utvecklingsfrågor.

Restaurering av nya naturområden, som erhållit LONA-bidrag, har påbörjats under år 2011.

Uppdatering av provtagningsprogrammet för recipienter efter vattendirektivet har skett.

Kommunens vattenskyddsområden har inventerats med avseende på industrier och andra verksamheter. Vattenmyndighetens miljökvalitetsnormer har beaktats i nämndens arbete.

Livsmedelstillsyn

Kontroll av samtliga anläggningar, i enlighet med tillsynsplan 2011, är genomförd. Nyttillkomna anläggningar är granskade. Nämnden har deltagit i regionala projekt och riksprojekt för livsmedelstillsyn.

4. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 5 286 Tkr

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Enligt anvisad budgetram.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram för 2011 fastställs till 5 286 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

Resultaträkning, Mkr

Resultaträkning Mkr	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Summa intäkter	1,9	1,7	1,7
Personalkostnader	5,8	6,0	6,0
Omkostnader	1,0	1,0	1,0
Ränta	0,0	0,0	0,0
Avskrivning	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	6,8	7,0	7,0
Nettokostnader	4,9	5,3	5,3

Revision och Valnämnd

Revision

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen granska kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet. Härvid ska revisorerna

- pröva om verksamheten utövas på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- granska om räkenskaperna är rättvisande och nämndernas kontroll är tillräcklig,
- följa om kommunstyrelsens och nämnders beslut överensstämmer med för verksamheten gällande bestämmelser.

Revisorerna är 7 till antalet och väljs av kommunfullmäktige. Till hjälp för sin verksamhet anlitar de utomstående fackrevisorer från Öhrlings PricewaterhouseCoopers.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 1 133 Tkr

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Enligt anvisad budgetram.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Revisionens budgetram för 2011 fastställs till 1 133 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

Resultaträkning, Mkr

Resultaträkning Mkr	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Summa intäkter	0,0	0,0	0,0
Personalkostnader	0,4	0,4	0,4
Omkostnader	0,6	0,7	0,7
Ränta	0,0	0,0	0,0
Avskrivning	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	1,0	1,1	1,1
Nettokostnader	1,0	1,1	1,1

Valnämnd

1. Verksamhetsbeskrivning

Valnämnden har 3 ledamöter (och 3 ersättare). Nämnden svarar för genomförandet av allmänna val.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 379 Tkr

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Enligt anvisad budgetram.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Valnämndens budgetram för 2011 fastställs till 379 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

Resultaträkning, Mkr

Resultaträkning Mkr	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Summa intäkter	0,4	0,0	0,0
Personalkostnader	0,6	0,4	0,4
Omkostnader	0,1	0,0	0,0
Ränta	0,0	0,0	0,0
Avskrivning	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	0,7	0,4	0,4
Nettokostnader	0,3	0,4	0,4

Samhällsbyggnadsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

1.1 Nämnd och förvaltningsgemensamt

Samhällsbyggnadsnämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare och ansvarar för följande verksamheter:

- Förvaltningsledning för samhällsbyggnad
- Gatu- och väghållning
- Parkverksamhet
- Övrig verksamhet inom gatuenheten, enskild väghållning, bidrag m.m.
- Teknik- och trafikenhet
- Fastighetsförvaltning
- Städverksamhet
- Måltidsproduktion
- Tryckeri
- Verksamhetsvaktmästeri
- Telefonväxel, reception
- Konferensservice
- Bilpool
- Renhållningsverk
- Vatten- och avloppsverk

Förvaltningsledningens uppgift är att leda förvaltningens verksamhet i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens beslut och intentioner.

1.2 Gatuenheten

Gatu- och väghållning, parkverksamhet samt övrig verksamhet, såsom bidrag till enskild väghållning, underhåll av badplatser m.m. är verksamheter inom gatuenheten. Drift och underhåll av gator/vägar samt parker utförs av enheten.

Viss verksamhet, som inte direkt är gatu- eller parkunderhåll, sköts också av gatuenheten, exempelvis toaletter, torg, julgranar flaggning. Enheten har även ansvar för båtplatser åt fritidsbåtar.

1.3 Teknik- och trafikenheten

Medverkan sker vid planarbete och vid genomförande av beslutade åtgärder. Enheten utreder, projekterar och kostnadsberäknar anläggningsarbeten för gator, VA-ledningar, gång- och cykelvägar, parker m.m., utför upphandling, byggledning och kontroll av anläggningsarbeten, handlägger nybyggnadskartor, belysningsfrågor, tillstånd och upplåtelse för ledningar i allmän mark samt upprättar ledningskartverk för VA.

Enheten hanterar frågor om fysisk planering inom kommunen. Trafikärenden bereds inför politiska beslut. Dessutom utförs trafikmätningar samt inhämtande av grunddata om trafiken. Beslut fattas om vissa tillstånd samt dispenser. Vidare ansvaras för ärenden avseende disposition av allmän plats samt flyttning av fordon.

Parkeringsövervakning utförs av extern entreprenör.

1.4 Fastighetsenheten

Fastighetsenheten ansvarar för förvaltning av kommunens fastigheter. En del, som i huvudsak består av områdena skola, dagis, fritids, särskilt boende och förvaltning, hanteras av AB Vänersborgsbo-städer enligt förvaltningsavtal och omfattar ett drygt hundratal fastigheter på tillsammans cirka 180 000 m².

Fastighetsenheten ansvarar vidare för bostadsanpassningsbidragen. Enheten utreder och beslutar om anpassningsbidrag i eget boende.

Köp och försäljning av hela eller delar av fastigheter ingår också i verksamheten samt tomtförsäljning.

1.5 Städheten

Städheten svarar för huvuddelen av kommunens städverksamhet inom skolor, förskolor och förvaltning. Det finns något över hundratalet städobjekt. Verksamheten finansieras av intäkter från kunderna.

1.6 Kostenheten

Kostenheten svarar för måltidsproduktion och distribution till barnomsorg, grundskola, gymnasium och äldreomsorg. Verksamheten finansieras av intäkter från kunderna.

1.7 Serviceenheten

Serviceenheten handhar teleservice, som omfattar reception och telefonväxel, och uthyrning av lokaler och bilar i kommunhuset. Vidare svarar enheten för kommuntryckeriet, kommunhusets cafeteria, administration av kommunhusets och socialförvaltningens bilpool samt huvuddelen av kommunens vaktmästerifunktion för skola och barnomsorg.

1.8 Renhållningsverket

Renhållningsverket, som är balansräkningsenhet, svarar för bortforsling av hushållsavfall, latrin och slam från slamavskiljare och slutna tankar. Insamling av återvinningsbart material sker främst vid återvinningsstationerna, som är utplacerade i kommunen. Detta görs på uppdrag av producenternas materialbolag.

1.9 VA-verket

Inom samhällsbyggnad är även VA-verket balansräkningsenhet. Verksamheten omfattar produktion och distribution av renvatten, d.v.s. att till abonnenterna leverera ett ur bakteriologisk och fysikalisk-kemisk synpunkt tillfredsställande renvatten till lägsta möjliga kostnad. Den omfattar även avledning och rening av avloppsvatten, d.v.s. att från abonnenterna avleda avloppsvatten och rena detta i den utsträckning myndigheterna fastställt till lägsta möjliga kostnad.

Drift och underhåll av vatten- och avloppsledningar utförs på entreprenad av gatuenheten.

2. Inriktningsmål, god ekonomisk hushållning

Regler om god ekonomisk hushållning återfinns i kommunallagen kap.8 § 1. "Kommuner och lands-ting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer".

Det som i förarbeten till ovanstående närmast kan appliceras på nämnderna handlar om system, rutiner samt en väl anpassad organisation. Som exempel nämns att vårda fastigheter och andra tillgångar väl. Man ska ha en god framförhållning i planering och ha en ändamålsenlig organisation. Samhällsbyggnad ser "god ekonomisk hushållning" som ett förhållningssätt som alltid ska finnas i åtanke.

Rent generellt finns det i kommunen ett antal dokument för att kunna styra verksamheterna och säkerställa processer för att bedriva dessa på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Det finns reglementen, anvisningar, delegationsordningar, regler, riktlinjer, normer och policy. Dessutom förekommer ibland krav från statliga myndigheter samt att det även finns en lagstiftning som ska främja kostnadseffektivt arbetssätt och god kvalitet. Som exempel kan nämnas LOU samt livsmedelslagstiftningen.

2.1 Gatuenheten

Gatuenheten arbetar med ett kvalitetsledningssystem, som är uppbyggt enligt ISO 9001:2000.

Dokumentation/rutin för varje aktivitet i organisationen, som berör kvaliteten, ska upprättas och underhållas.

Gatu- och parkunderhåll ska ske på ett sådant sätt att kapitalförstöring undviks.

En flerårig plan för beläggningsunderhåll finns, så att åtgärder kan sättas in där behoven är som störst. Vid enkätundersökningar har det vid flera tillfällen framkommit att vänersborgarna vill ge beläggningsunderhållet en hög prioritet.

2.2 Teknik- och trafikenheten

Enhetens målsättning är att finna så bra mänskliga, tekniska, miljövänliga och ekonomiskt förmånliga lösningar som möjligt vid utformning av anläggningar. Tillgänglighet, framkomlighet ska prioriteras.

2.3 Fastighetsenheten

Kommunens reglerings- och saneringsfastigheter ska förvaltas så att de inte uppfattas som rivningsobjekt.

Byggnadsmetoder, material och utrustning ska väljas på sådant sätt, att minsta möjliga underhåll och driftkostnader erfordras.

Underhållsplaner med prioriteringsordning för åtgärder finns, så att resurser sätts in där behoven är som störst.

Kommunens skogar ska skötas, så att de är en tillgång för medborgarnas rekreation och friluftsliv. Skogen är certifierad.

Utarrendering av jordbruksmark ska ske på marknadsmässiga villkor. Arrendatorer utses efter kompetens och lämplighet.

I syfte att nedbringa antalet jordbruksfordon på starkt trafikerade vägar, ska hänsyn tas till belägenheten av arrendatorns brukningscentrum i förhållande till arrendestället.

2.4 Städ- kost- och serviceenheterna

Enheterna ska åt kommunens förvaltningar producera tjänster, som är konkurrenskraftiga i kvalitet och pris. Miljövänligare och effektivare städmetoder har införts. Bl.a. används s.k. ECO-maskiner, som städar med endast vatten.

2.5 Renhållningsverket

Renhållningsverkets målsättning för avfallshanteringen ska utgå från de nationella och övergripande mål som beslutats av riksdagen och som innebär att producenten ansvarar för det avfall som uppstår från verksamheten. Avfallens innehåll av miljöskadliga ämnen ska minska.

2.6 VA-verket

Vatten ska tillhandahållas abonnenterna med stor leveranssäkerhet och med jämn och hög kvalitet.

2.7 Boende/infrastruktur

Boende för alla, alternativa upplåtelseformer i sjö- nära, grönnära och/eller centrumnära områden är antagna mål, liksom att invånarantalet i kommunen ska uppgå till 50 000 personer år 2030. Förutsättningen för att nå målen är ett bostadsförsörjningsprogram med antagna detaljplaner.

3. Förväntade resultat

3.1 Gatuenheten

Målsättningen är att kommuninvånarna ska uppfatta personalen som kompetent och pålitlig med stort miljö- och kvalitetstänkande.

3.2 Teknik- och trafikenheten

Staden, kommunen ska utvecklas med tanke på att det finns en målsättning att invånarantalet ska öka. Det berör centrala parkeringsmöjligheter, bostäder samt verksamheter i övrigt.

3.3 Fastighetsenheten

Nya hyresgäster ska alltid avstå besittningsskyddet om fastigheten planeras för annan verksamhet inom fem år. Kommunen ska bygga och förvalta fastigheter för att tillgodose främst kommunens behov av lokaler.

Kommunens byggnader med tillhörande markanläggningar ska underhållas enligt upprättade planer för underhåll. Hyresgästen ska dock ha möjlighet att påverka omfattning och tidpunkt för det invändiga underhållet.

Skogsbruket ska vara långsiktigt ekonomiskt hållbart och den biologiska mångfalden ska bevaras.

För att marktillgängligheten för kommunen ska vara hög, bör arrendeaftalen löpa på kort tid utifrån vad jordabalken medger.

3.4 Städ-, kost- och serviceenheterna

Enheterna ska vara intäktsfinansierade av respektive kunder.

3.5 Renhållningsverket

Återanvändning och återvinning av material ska öka. Teknik och system för en miljöriktig hantering och slutbehandling av avfallet ska utvecklas. En ny återvinningscentral planeras.

Kommunen ska ha en uppdaterad avfallsplan, som anger kommunens detaljmål.

3.6 VA-verket

Samtliga abonnenter ska ha ett friskt, ej missfärgat vatten enligt Livsmedelsverkets normer.

Underhållsarbeten ska ha utförts så att anläggningarnas livstidskostnad minimerats och ställda krav från miljövårdande myndigheter och livsmedelsverk uppfyllts.

3.7 Boende/infrastruktur

Arbete pågår med att öka parkeringsmöjligheterna i centrum.

En revidering av trafikplanen pågår. Trafikplanen ska ligga till grund för många av de trafikrelaterade beslut som ska fattas inom kommunen.

Markkonsekvenser och eventuella inköp av mark måste utredas. Konsekvenser för fastighetsenheten måste utredas vad avser skollokaler, äldreboenden och övrig kommunal service, exempelvis kommunhus.

En VA-utredning har utförts angående omvandlingsområden längs Vänerkusten. Åren 2011-2013 finns 120 000 Tkr anslaget i investeringsbudgeten. (2009 fanns 10 000 Tkr och för 2010 var anslaget 20 000 Tkr.) Fortsatt utredande kommer att ske. Hela projektet är beräknat till 210 000 Tkr. Därutöver finns eller pågår detaljplanarbete för ett antal bostadsområden samt för handel/kontor inom Holmängenområdet.

4. Verksamhetsförändring/ ramanpassning

4.1 Gatuenheten

Under år 2010 har samhällsbyggnadsnämnden en tillfällig ramförstärkning i storleksordningen 1 000 Tkr jämnt fördelad mellan park- och belägningsunderhåll.

Då denna dras in inför år 2011 blir belägningsunderhållet budgeterat till drygt 4 200 Tkr under år 2011, vilket får anses som mycket lågt, då samhällsbyggnadsnämnden såg sig nödsakad att minska detta underhåll i samband med 2009 och 2010 års neddragningar.

Parkunderhållet hamnar på en nivå strax under 6 400 Tkr.

För att täcka ökade kapitalkostnader inom gator/vägar äskar samhällsbyggnadsnämnden ett ramtillskott till en summa av 1 200 Tkr.

Samhällsbyggnadsnämnden

4.2 Fastighetsenheten

Enligt upprättat förslag till avsiktsförklaring mellan Holmen Paper AB och Vänersborgs kommun avser Vänersborgs kommun att under år 2010 förvärva fastigheten Vänersborg Vargön 2:2 av Holmen Paper AB. Ett ramtillskott äskas till ett belopp av 670 Tkr för täckande av kostnaden för internränta. Vidare äskas ytterligare 90 Tkr till avskrivningskostnader för den byggnad som var Holmens huvudkontor.

5. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 58 750 Tkr

Samhällsbyggnadsnämndens förslag:

Samhällsbyggnadsnämnden begär 1 200 Tkr till ökade kapitalkostnader inom gator/vägar.

Under 2010 avser kommunen att förvärva fastigheten Vänersborg Vargön 2:2 av Holmen Paper AB. Samhällsbyggnadsnämnden begär ett ramtillskott om 760 Tkr för kapitalkostnader som följer av förvärvet.

Budgetberedningen föreslår att samhällsbyggnadsnämndens budgetram utökas med 1 960 Tkr i enlighet med nämndens förslag.

Budgetberedningen föreslår dessutom att fastighetsunderhållet utökas med 5 000 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23: Kostnaderna för utbyggnaden av VA längs Vänerkusten ska i sin helhet finansieras inom VA-kollektivet. Någon förskottering av VA-avgifter till samhällsbyggnadsnämnden är därmed inte aktuell.

Samhällsbyggnadsnämnden ska samråda med kommunstyrelsen innan exploatering påbörjas av nya områden.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att omfördela budget motsvarande det ökade fastighetsunderhållet, som samhällsbyggnadsnämnden genomför, till förhyrande nämnder.

Samhällsbyggnadsnämndens budgetram för 2011 fastställs i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till totalt 65 710 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15: Det anslag om 5 000 Tkr, som tillfördes samhällsbyggnadsnämnden för ökat fastighetsunderhåll, ska vara tillfälligt under 2011. Därmed fastställs samhällsbyggnadsnämndens budgetram för 2011 till 65 710 Tkr.

Resultaträkning, Mkr

Resultaträkning Mkr	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Summa intäkter	311,9	291,0	291,3
Personalkostnader	103,6	113,3	112,0
Omkostnader	190,2	164,0	168,4
Ränta	28,8	30,9	30,9
Avskrivning	44,0	42,5	45,7
Summa kostnader	366,6	350,7	357,0
Nettokostnader	54,7	59,7	65,7

Budget per anslagsbindningsnivå, Mkr

Anslagsbindning Mkr	Intäkt 2011	Kostnad 2011	Netto 2011
Nämnd/administration	0,2	4,9	4,7
Gator & vägar/park/teknik & trafik	9,6	58,9	49,3
Fastighetsenhet	112,1	122,5	10,4
Städ-, kost- och serviceenhet	99,9	101,2	1,3
Renhållningsverk	27,3	27,3	0,0
VA-verksamhet	42,2	42,2	0,0
Summa	291,3	357,0	65,7

Socialnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommuninvånarnas behov är vägledande för utvecklingen av socialnämndens verksamheter. Utifrån dessa krav och önskemål utvecklas nämndens verksamheter, så att de svarar upp mot kommunens övergripande vision. Socialförvaltningen är indelad i tre driftsavdelningar och leds av en förvaltningschef. Dessa stöds av en administrativ avdelning samt en medicinskt ansvarig sjuksköterska. Nämnden har utöver traditionell socialtjänst även ansvar för kommunens invandrarfrågor

Vård och omsorg ansvarar för att ge äldre och andra i behov av stöd, vård och omsorg en god omvårdnad och hälso- och sjukvård. I ansvaret ingår också förebyggande verksamhet och stöd till anhöriga. Varje människa ska få möjlighet att leva och verka i sin invanda miljö, under så normala levnadsomständigheter som möjligt. Insatser är individuellt utformade och ges i den enskildes hem, i dagverksamhet samt i särskilt boende.

Individ- och familjeomsorgens huvudfunktion är att vara samhällets yttersta skyddsnät och omfattar både förebyggande verksamhet och individuellt inriktat utrednings- och behandlingsarbete. Till verksamheten hör även vissa familjerättsliga uppgifter, samordningsansvar för det drogförebyggande arbetet och utskänkningstillstånd.

Omsorg om funktionshindrade ansvarar för insatser enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Insatser ges utifrån individuella behov och där brukaren har ett stort inflytande över insatsens utformning. Avdelningen ansvarar även för stöd enligt socialtjänstlagen (SoL) till psykiskt funktionshindrade.

Jämförelsetal

	Bokslut 2008	Bokslut 2009	Prognos 2010	Budget 2011 *1)	Behov 2011 *2)
Antal platser äldreboende (2009 -21 Vippan, -2 Ekeliden)	514	491	501	510	-
Korttidsplatser *3)	24	34	34	34	-
Antal betaldagar medicinskt färdigbehandlade	182	315	660	219	-
Antal timmar hemvård	199 050	193 650	199 000	199 000	+4 700
Dagverksamhet SoL (VoO). budget 2011 inkl. statsbidrag	24 723	26 955	27 000	27 000	-
Antal beslut boende LSS/psykiatri	142	151	159	157	+8
Antal beslut personlig ass. LASS	62	58	58	58	-
Antal beslut daglig vht LSS	128	131	135	130	+10
Antal vårddygn HVB, barn	2 385	1 436	2 350	2 425	-
Antal vårddygn HVB, vuxna	1 511	700	1 100	1 100	-
Antal vårddygn familjehem	17 595	16 358	16 500	17 000	-
Utbetalt ekonomiskt bistånd, Mkr	20,5	26,7	28,0	13,2	+15,0
Antal hushåll ek. bistånd	623	801	820	390	+430

*1) Enligt tilldelad budgetram

*2) Behov utöver ram

*3) 3,5 platser disponeras av Trollhättan

2. Inriktningsmål

Genom de nämndsgemensamma målsättningar, som redovisas nedan, är det socialnämndens ambition att bidra till förverkligandet av kommunens och nämndens vision och utvecklingsområden. Mål och förväntade resultat gäller samtliga av socialnämndens verksamheter. Därutöver finns avdelningsspecifika inriktningsmål.

I kommunallagen läggs fast att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Flertalet av de mål som socialnämnden angivit för verksamheterna är av betydelse för att uppnå detta. Som ett led i att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt har socialnämnden för 2010 beslutat om en gemensam resultat- och aktivitetsplan för alla verksamheter. Planen utgår från nedanstående tio målområden och förtydligar de viktiga aktiviteter, som gäller för verksamheterna, vilket resultat som ska uppnås och hur effekterna ska mätas.

Omarbetning av kommungemensamma mål pågår. Hänsyn till aviserade förändringar sker i samband med detaljbudgetarbetet.

2.1 Boende

Alla ska ha rätt till ett boende. Boendet ska utformas utifrån olika individers specifika behov.

2.2 Ekonomi

Socialnämndens verksamheter ska präglas av effektivt resursnyttjande. Fullmäktiges budgetbeslut är överordnat, och vid målkonflikt är det ekonomin som sätter den yttersta gränsen. Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras.

2.3 Kvalitet, service, tillgänglighet

Kommuninvånarna ska bemötas respektfullt och tydligt. Verksamhet, kvalitet och ekonomi ska följas upp och utvärderas tydligt kopplat till varandra. Verksamheten ska bli känd i och utanför vår kommun. Utifrån den enskildes behov och förutsättningar ska socialtjänstens insatser vara tillgängliga för alla. Nämnden ska även i övrigt verka för ökad tillgänglighet i samhället.

2.4 Förebyggande, stöd

Tidiga och förebyggande insatser prioriteras och utvecklas i syfte att förbättra eller vidmakthålla egna förmågor och förhindra eller senarelägga mer omfattande insatser.

2.5 Integration, delaktighet

Verksamheten ska präglas av mångfald. Alla brukare ska känna sig delaktiga och mötas av personal, som kan tillgodose deras kulturella och språkliga behov.

2.6 Trygghet

All kontakt med socialnämnden ska inge trygghet och förtroende.

2.7 Miljö

Organisationen präglas av hög miljömedvetenhet.

2.8 Personal, kompetensutveckling

Kommungemensamt inriktningsmål.

2.9 Omvärldsorientering, nytänkande, organisationsutveckling

Nämnden ska praktiskt medverka i kommunens internationella utbyte och kommunövergripande samarbete i syfte att utveckla den egna verksamheten.

2.10 Trenämndsmål - socialnämnden, barn- och ungdomsnämnden och gymnasienämnden

Verksamheterna ska i samverkan, utifrån sina specifika uppdrag, aktivt samordna stöd och stimulans till varje individ. Barnperspektivet och barns rätt

enligt FN:s konvention om barns rättigheter ska ha en särskild tyngd. Syftet är att stärka den enskildes förmåga att forma sitt liv i samverkan med andra för att nå en god livskvalitet.

3. Förväntade resultat

Resultatet av de i målen angivna insatserna redovisas och följs upp. Detta sker i samband med tertial- och årsredovisning. Effekterna ska, förutom nyckeltal som speglar ekonomi och volym, även fokusera på brukarens upplevda förändring. Förväntade resultat redovisas nedan.

3.1 Boende

- Inga hemlösa i kommunen
- Antal särskilda bostäder tillgodoser behoven
- Individuellt anpassade bostäder
- Fullvärdiga bostäder

3.2 Ekonomi

- Budgetbalans
- Effektivt resursutnyttjande

3.3 Kvalitet, service, tillgänglighet

- Nöjda kunder
- Ökad tillgänglighet

3.4 Förebyggande, stöd

- Minska och senarelägga insatser
- Öka självständigheten för brukaren
- Öka tid hos brukaren

3.5 Integration, delaktighet

- Ökad delaktighet
- Alla ska ges samma förutsättningar oavsett funktionsnedsättning, religion, kön, ålder eller etnicitet.

3.6 Trygghet

- Hög rättssäkerhet
- Rättssäkra biståndsutredningar
- Samsyn och samarbete i biståndsutredningar och genomförandeplaner mellan avdelningarna
- Samsyn socialtjänst och hälso- och sjukvård
- Bemötandedeklaration ska finnas inom samtliga verksamheter

3.7 Miljö

- Minskat antal körda mil
- Minskad energiförbrukning

3.8 Personal, kompetensutveckling

- Hållbart arbetsliv
- Utveckling i sin yrkesroll
- Medvetet och utvecklat ledarskap
- Dialog och samverkan på arbetsplatserna

3.9 Omvärldsorientering, nytänkande, organisationsutveckling

- Utvecklat nationellt och internationellt samarbete

3.10 Trenämnds mål - socialnämnden, barn- och och gymnasienämnden

- Utvecklad samverkan

4. Verksamhetsförändringar, behov och åtgärder för ramanpassning

4.1 Planeringsförutsättningar budget 2011

De preliminära ekonomiska ramarna för 2011 innebär kompensation med 6 Mkr för nya äldreplatser på Linden, Niklasberg. Beräknad kostnadsökning är 6,5 Mkr. För andra året i rad kompenseras inte nämnderna för inflationsökning. För socialnämnden innebär detta bortfall på ca 1,5 Mkr, vilket innebär urholkning av anslagna medel. Vissa budgetanslag är angelägna att kompensera för inflation, såsom externa hyror, entreprenadverksamhet, kost och externa vårdplatser. Risken är annars att underskott uppstår. Löneökningar kompenseras inom ramen för centralt avsatta medel och internräntan är fortsatt 4,0 %.

Kommunfullmäktiges beslut om ramreducering under 2009 samt 2010 innebär minskad budgetram med 20,8 Mkr. Utöver detta beslutade socialnämnden själva om åtgärder för att täcka nya och förväntade behov motsvarande knappt 6 Mkr. Detta har inneburit kraftiga nedskärningar i verksamheterna. Omställningsarbete och anpassning till nya åtsträmade förutsättningar pågår fortfarande. Prognos för 2010 visar efter två månader ett underskott på 6 Mkr, detta trots tillfällig ramökning under 2010 med 2 Mkr för omställningskostnader samt 8 Mkr för ekonomiskt bistånd.

Den föreslagna ramen för 2011 ger, utöver 6 Mkr till äldreplatser, inte täckning för volymökningar, inflationsökning, förändrade behov och nya uppdrag. Målgrupper inom både äldre-, psykiatri- och handikappomsorg ökar och ekonomiskt bistånd söks av nya grupper samt för allt längre tid.

Nämndens ambition är att klara uppdragen inom tilldelad ram, vilket förutsätter omfördelningar och åtgärder inom nämndens egen verksamhet. Sammanfattningsvis beräknas nya och förändrade behov för 2011 uppgå till ca 12 Mkr. Då har hänsyn inte tagits till underskott inom ekonomiskt bistånd, färdtjänst, verksamhet som finansieras med statsbidrag, ökade IT-kostnader samt utebliven inflationskompensation. Förutsättningarna påverkar i hög grad socialnämndens möjligheter att behålla befintlig kvalitet och nuvarande verksamheter.

Sammanfattning behov av ramökning 2011, Mkr.

	Behov 2011	Kommentar
Äldreplatser Linden	6,5	Kostnadsökning enl. redovisad boendeplan 6,5 Mkr. Ramökning enl. KS förslag 6,0 Mkr
Nattbemanning	1,0	Regnbågen
Hemvård/bet.ansvar	1,4	Enl. kommunens befolkn.prognos +20 pers/år 80 år-wl
Nytt boende LSS	5,0	6 pl. Full kompensation erhålls av kommunen via utjämningsbidrag
Bemanning LSS	1,3	Nattbemanning samt Edsgatan
Daglig verksamhet, kontaktpers LSS	1,8	Kommunen erhåller kompensation via utjämningsbidrag LSS (2 års eftersläpning).
LBU, "barnahus"	0,5	1,0 socialsekreterare
Summa behov	17,5	
Ramökning enl. KS förslag	6,0	
Summa behov ramökning	11,5	
Övriga behov/ obalanser		
Inflationsökning	1,5	
Ek. bistånd	15,0	
Färdtjänst	1,5	
Psykiatri aktivitets-hus	0,6	Delfinansiering, statsbidrag t.o.m. 2010
Torpa dagcentral	0,8	Finansierat av statsbidrag
IT-kostnader	1,0	Systemkostnader och kapital-tjänst

4.2 Volymförändringar, behov per verksamhetsavdelning

Följande beskriver omvärldspåverkan, lagförändringar, demografi och andra åtaganden inom respektive avdelning. Se även tabell 1.

4.2.1 Förvaltningsgemensam verksamhet

Rätt till heltidstjänster är nu genomfört. Tidigare har aviserats behov av utökning i personalresurser för att klara genomförandet. I kombination med genomförda personalneddragningar inför 2010 har vissa enheter svårt att klara sin personalbudget.

Kvalitetsfrågorna ägnas fortsatt uppmärksamhet från bl.a. tillsynsmyndigheters sida. Detta ställer krav på utbildning av personal och uppföljningssystem. Vissa statsbidrag har erbjudits för införande, men för flera verksamheter är medel för kompetensutveckling begränsade.

IT-kostnader (system- och avskrivningskostnader) för samtliga verksamheter har ökat de senaste åren i och med lagstadgade krav på dokumentation, kvalitetssystem och statistikinlämnande till centrala myndigheter. Nytt personalsystem samt krav att ta del av information kommer även att innebära behov av fler datorer i våra verksamheter. Fullt utbyggd IT-tillgänglighet för all personal innebär ytterligare ca 500 IP-adresser (användaridentitet för IT-tillgång) samt ca 100 fler datorer.

Inflationsökning på 1,6 % innebär för socialnämndens verksamheter en kostnadsökning på drygt 1,5 Mkr.

Flera förebyggande verksamheter är finansierade av statsbidrag såsom Torpa dagcentral, anhörigsamordnare, hemrehabilitering samt aktivitetshus inom psykiatri. För 2010 uppbär socialnämnden ca 5,4 Mkr för dessa verksamheter. I många fall är dessa bidrag endast avsedda som ett engångsbelopp för att ge kommunerna möjlighet till uppstart. Kommunerna förväntas därefter klara en fortsatt finansiering inom det egna kommunbidraget. Detta är dock inget socialnämnden klarar utan ett tillskott i budgetramen.

4.2.2 Avdelningen vård och omsorg

Vänersborg har en ökande andel äldre i befolkningen. Inom en femårsperiod ökar antalet kommuninvånare 80 år-w med drygt 20 personer per år. Fortsatt genomförande av nuvarande boendeplan är mycket angelägen. Fullföljs denna, innebär det ett tillskott på 40 nya platser 2014. I dagsläget räcker inte befintligt antal platser till. Antal dagar, som socialnämnden ersätter NU-sjukvården för medicinskt färdigbehandlade, har ökat kraftigt de senaste sex månaderna (t.o.m. mars 2010) p.g.a. brist på särskilda boendeplatser.

Enligt boendeplan beräknas Björkens äldreboende byggas om 2011. För att pågående partnersamarbete ska fullföljas fordras beslut om planeringsstart hösten 2010. Därvid bör möjligheterna att utöka ombyggnaden till 44 lägenheter prövas.

Behov av hemvård väntas fortsätta att öka av främst två anledningar. Dels ökar befolkningen i högre åldrar, dels innebär Försäkringskassans striktare beslut om LASS-insatser för funktionshindrade en övervältring till kommunal hemvård. Striktare tillämpning innebär att den enskilde istället blir berättigad till insatser enligt socialtjänstlagen (SoL). När personlig assistans reduceras, ställs krav på kompletterande insatser från kommunen för t.ex. matleveranser och städning.

Pågående projekt i form av hemrehabilitering och dagcentral för invandrare finansieras med statliga medel. Fortsatt drift är beroende av att denna tilldelning fortsätter.

Lag om valfrihetssystem (LOV) antogs av riksdagen att gälla fr.o.m. 2009. Enligt lagen kan kommunen införa brukarval inom äldre- och handikappomsorg. En utredning om tänkbara effekter i Vänersborg har redovisats våren 2010.

4.2.3 Avdelningen omsorg om funktionshindrade

Efterfrågan på insatser för funktionshindrade kan inte kopplas till befolkningens ålderssammansättning på samma sätt som inom äldreomsorg. I Vänersborg har 0,78 % (286 personer) av befolkningen insatser enligt LSS, riksgenomsnittet är 0,65 %. Andelen biståndsberättigade i Vänersborg ökar årligen. Antalet insatser för dessa personer ökar än mer. Efterfrågan beräknas öka med ca sex lägenheter och ca tio platser i daglig verksamhet 2011. Med nuvarande konstruktion på utjämningsbidrag för LSS, får kommunen med två års eftersläpning i princip full kompensation för ökade kostnader.

För att uppnå tillsynsmyndighetens krav på fullvärdiga bostäder behöver ytterligare fyra gruppboende byggnader byggas om, alternativt ersättas med andra lokaler.

En ny vårdform i form av öppen psykiatrisk tvångsvård infördes 2008. Denna ger möjlighet till vård i öppna former med medicinsk behandling som villkor. Framförallt har detta medfört ökade krav på bostäder och sysselsättning för personer, som inte accepteras som hyresgäster i gängse bostadsbestånd, respektive inte har något meningsfullt att göra. Socialnämnden driver idag aktivitetshus samt bostäder för personer med psykiska funktionshinder. Fortsatt ökat behov av bostäder och sysselsättning är sannolik. Under 2010 finansieras delar av verksamheten av statsbidrag. Upphör bidraget, innebär detta att 15 personer blir utan sysselsättning.

Regeringen har föreslagit ändringar och kompletteringar i LSS fr.o.m. 2011-01-01. Dessa är inte så omfattande som LSS-kommittén föreslog med bl.a. ändrat kostnadsansvar för LASS. Regeringsförslaget syftar till att stärka kvalitet, tillsyn, kontroll och barnperspektivet. Vidare startas försöksverksamhet kring meningsfull sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder.

För färdtjänstresor har kostnaderna ökat de senaste tre åren. Trots förbättringsåtgärder i kollektivtrafiken har inte nyttjandet av färdtjänst minskat. I samband med mål- och resursplan 2010 höjdes taxor och snävare servicenivåer infördes. Utöver dessa åtgärder bedöms inga ytterligare förändringar som möjliga.

4.2.4 Avdelningen individ- och familjeomsorg

För ekonomiskt bistånd visar utvecklingen under 2008 och 2009 på en kraftig ökning av kommuninvånarnas behov av och rätt till försörjningsstöd. Antal hushåll som under 2009 uppbar ekonomiskt bistånd ökade med 29 % och utbetalt bistånd med 30 % (riket 17 %). Förutom en ökning av antal hushåll, ökade behovet av ekonomiskt bistånd i både

tid och storlek. Antal hushåll under 30 år har under 2009 uppgått till ca hälften av aktuella hushåll.

Kommunens kostnader är även kopplade till andra aktörers insatser och regelverk. Snävare regler hos Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna fick till viss del genomslag 2009 och i dagsläget har inte behovet mildrats utan ligger på en fortsatt hög nivå, ca 2,4 Mkr per månad. Socialnämnden kan inte själv klara de kostnadsökningar som har skett och har för 2010 erhållit tillfällig ramökning med 8 Mkr. För 2010 förväntas, trots detta tillskott, ett underskott på ca 7 Mkr.

Inom individ- och familjeomsorg har antalet HVB-placeringar minskat under flera år både för barn och unga och för vuxna med missbruksproblem. Även om vårdalternativen på hemmaplan har blivit fler, finns det en gräns där de egna möjligheterna inte räcker till. Det gäller t.ex. personer med komplexa vårdbehov eller vid behov av tvång enligt Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Budgetanslagen för HVB-placeringar minskade inför 2010 med 3 Mkr.

Om Lag om stöd och skydd för barn och unga (LBU) införs 2011, innebär detta bl.a. utökade arbetsuppgifter och höjd ambitionsnivå motsvarande 1,0 tjänst socialsekreterare.

Enligt nationellt uppdrag utreds samarbete med polis, åklagare samt hälso- och sjukvård kring barn som far illa ("barnahus").

4.3 Åtgärder för ramanpassning 2011

Socialnämnden har de senaste åren vidtagit åtgärder för att uppnå ekonomisk balans. Kommunfullmäktige har anslagit medel, framför allt till om- och tillbyggnad av boenden, både inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade. Nämnden har för egen del avvecklat servicehus för äldre och nyttjat dessa för andra målgrupper såsom psykiskt funktionshindrade och LSS-bostäder. Verksamheterna har slimmats för att frigöra medel till nya och förändrade behov. Nya, ofta kvalitetshöjande eller förebyggande aktiviteter har finansierats med statsbidrag, vars fortlevnad är osäker i flera fall. Det finns emellertid en gräns då ökade volymer inom hemvård, daglig verksamhet och övriga LSS-insatser kan rymmas inom samma kostnadsram. Redan har extrapersonal fått sättas in utöver budget på enheter, där vårdtyngden är mycket stor.

Fjolårets personalneddragning inom boenden, hälso- och sjukvård m.m. innebär, att det är svårt att ytterligare genomföra personalbesparingar inom dessa verksamheter utan uppenbar risk för kvalitetsförsämringar i vården och arbetsmiljö för anställda. Strukturomvandlingar genom minskning av vårdplatser har nått vägs ände, då efterfrågan ökar

utöver vad som kan tillgodoses. Kommunen riskerar att dömas till särskilda avgifter, om väntetiden blir för lång innan beslutat bistånd verkställs. Därtill kommer givetvis personliga olägenheter eller lidande för dem som drabbas.

Personalneddragningar inom individ- och familjeomsorg med mycket stor arbetsbelastning på alla områden är inte genomförbara med tanke på väntetider och arbetsmiljö på flertalet sektioner och olämplig inom råd- och stödsektionen.

Frågan är om det finns andra infallsvinklar. Exempel på sådana är ökat deltagande i kommungemensamma kostnadsanalyser (kostnad/brukare) för att finna idéer från annat håll, utökad entreprenadverksamhet, avveckling av tillsvidareanställd bemanningspersonal, flytande arbetstid och tillfälligt stopp vid nyrekrytering av fritt vald tjänstgöringsgrad. Flera av dessa åtgärdsförslag innebär försämringar i anställningsvillkor, men kan å andra sidan innebära att uppsägningar minimeras/undviks. Utökade entreprenader innebär inte lägre kostnader med automatik, men erfarenheterna hittills är att så varit fallet. Införande av LOV är inte kostnadsbesparande utifrån erfarenheter i andra kommuner.

Socialnämnden har medvetet med egna medel och statsbidrag satsat på förebyggande verksamhet under ett antal år. Dessa åtgärder har varit framgångsrika och dämpande på efterfrågan av mer omfattande insatser. Alla förebyggande insatser är inte tvingande enligt lag och kan därför avvecklas i ett kärt ekonomiskt läge. Omedelbart leder detta till besparingar, men sannolikt till ökade insatser och kostnader på längre sikt (ökad hemvård, fler placeringar inom barn- och ungdomsvård, längre gången missbruk m.m.). Sådana åtgärder går tvärt emot nämndens egna uttalade mål. I allt högre grad blir också förebyggande insatser lagreglerade.

Ovanstående belyser svårigheterna att ytterligare anpassa verksamheten till en lägre kostnadsnivå. Huvuddelen av nämndens kostnader är personalkostnader och med kända volym- och kostnadsökningar i storleksordningen 12 Mkr motsvarar det indragning av ca 25 tjänster. Avveckling av lokaler är kopplat till användning och uppsägningstider. Övriga omkostnader är i stor utsträckning inte påverkbara (hyror, matkostnader, behandlingshem m.m.).

Ramanpassning (utöver ekonomiskt bistånd, färdtjänst m.m., se tabell avsnitt 4.1) innebär besparingar på ca 12 Mkr. Få förändringar kan göras utan kvalitetsförsämringar eller risker för försämrade arbetsmiljö. I dagsläget presenteras inga konkreta åtgärdsförslag och konsekvensbeskrivningar.

4.4 Taxeförändringar 2011

Under 2009 genomfördes en engångshöjning av kostavgifter inom vård och omsorg samt omsorg om funktionshindrade med 10 %. Även färdtjänsttaxan höjdes 2009 och servicenivåerna förändrades.

Övriga taxor och avgifter har setts över i samband med förslag till mål- och resursplan. Taxor och avgifter styrs i huvudsak av statliga regelverk eller är genom kommunfullmäktigebeslut kopplade till konsumentprisindex. Några taxeförändringar inför 2011 bedöms i dagsläget inte rimliga att föreslå. Budgeterade intäkter för vård- och kostavgifter ligger i paritet med intäktsutfall föregående år. Intäktsöver-skott enligt resultaträkning är att hänföra till statsbidrag samt LASS. Detta överskott finansierar personal- samt övriga kostnader och kan inte budgeteras för att täcka andra obalanser.

4.5 Investeringsbehov 2011

Behov av investeringsanslag för nyutrustning av Lindens äldreboende, eventuellt nya platser inom LSS/psykiatri, inköp av datorer, möbler, vissa hjälpmedel m.m. beräknas för 2011 till 6,0 Mkr enligt bilagd specifikation. I det fortsatta arbetet med mål- och resursplan är det angeläget att ta ställning till socialnämndens ansvar att tillgodose behov av nya bostäder. Fortsatt byggande är avhängigt investerings- och nya driftanslag. Särskilt gäller detta ombyggnad av Björken, där beslut bör fattas senast hösten 2010. Om dessa ny- och ombyggnationer ska göras i egen regi eller genom AB Vänersborgsbostäder är egalit för socialnämnden.

5. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 639 358 Tkr

I **anvisningarna** justerades socialnämndens budgetram upp med +6 000 Tkr för utbyggnad av antalet boendeplatser inom äldreomsorgen (Linden).

Socialnämndens förslag:

Socialnämnden begär utökad budgetram med sammanlagt 31,9 Mkr. Nya och förändrade behov beräknas uppgå till 12 000 Tkr. Ekonomiskt bistånd behöver utökas med 15 000 Tkr. Dessutom redovisas kostnadsökningar inom färdtjänst, IT m.m.

Budgetberedningen föreslår att budgeten för ekonomiskt bistånd utökas med ett tillfälligt anslag om 10 000 Tkr under 2011. Socialnämnden får också ett tillfälligt anslag under 2011 om 1 000 Tkr till metodutveckling inom vård och boende.

I socialnämndens förslag till mål- och resursplan har nämnden påvisat behov av fortsatt utbyggnad av äldreboende inom Niklasbergsområdet. Planer

finns för en till- och ombyggnad under 2011 av äldreboendet Björken. Socialnämnden pekar på att en fortsatt utbyggnad förutsätter utökad budgetram för de ökade driftkostnader som följer av projektet.

Budgetberedningen ställer sig positiv till en fortsatt utbyggnad på Niklasbergsområdet, men konstaterar samtidigt att ett ekonomiskt utrymme för budgetkompensation avseende ökade driftkostnader till socialnämnden kan ske som tidigast från halvårsskiftet år 2012. Slutlig ställning till frågan får tas i samband med arbetet med mål- och resursplan 2012-2014.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Socialnämndens budgetram för 2011 fastställs i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till totalt 650 358 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Socialnämnden tillförs 6 000 Tkr till förstärkt personaltäthet inom äldreomsorgen. Anslaget till ekonomiskt bistånd utökas tillfälligt med 2 000 Tkr år 2011. Till nämnden avsätts 300 Tkr till personliga ombud inom omsorg om funktionshindrade. Det tillfälliga anslaget under 2011 om 1 000 Tkr till metodutveckling inom vård och boende tillförs i stället nämndens föfogandeanslag. Därmed fastställs socialnämndens budgetram för 2011 till 658 658 Tkr.

Resultaträkning, Mkr

Resultaträkning Mkr	Bokslut 2009	Budget 2010	Budget 2011
Summa intäkter	225,3	187,6	187,6
Personalkostnader	536,1	509,2	520,4
Omkostnader	319,9	317,5	321,6
Ränta	0,9	0,9	0,9
Avskrivning	3,6	3,4	3,4
Summa kostnader	860,5	831,0	846,3
Nettokostnader	635,2	643,4	658,7

Budget per anslagsbindningsnivå, Mkr

Anslagsbindning Mkr	Intäkt 2011	Kostnad 2011	Netto 2011
Nämnd/administration	0,1	29,0	28,9
Vård och omsorg	124,0	488,0	364,0
Individ- och familjeomsorg	11,4	101,7	90,3
Omsorg om funktionshindrade	51,8	227,3	175,5
Ramreducering			
Summa	187,3	846,0	658,7

Överförmyndarnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

I varje kommun måste det enligt lag finnas en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd. Det är kommunfullmäktige som väljer vilken organisationsform som är mest lämplig för den egna kommunen. I Vänersborgs kommun finns en överförmyndarnämnd bestående av tre ledamöter och tre ersättare. Ledamöterna och ersättarna väljs för fyra år. Till sin hjälp har nämnden två heltidsarbetande tjänstemän samt, under en begränsad tid av året, en timanställd årsräkningsgranskare.

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet. Nämndens uppgift är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Genom sin tillsyn ska överförmyndarnämnden motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Till den allra största delen ägnar sig överförmyndarnämnden åt myndighetsutövning. Med myndighetsutövning menas beslut och åtgärder från det allmännas sida, vilka är ett uttryck för samhällets rätt att utöva makt över medborgarna. Denna rättighet måste alltid grunda sig på lag eller annan författning.

Det finns en mängd lagar och bestämmelser som styr överförmyndarnämndens verksamhet. De viktigaste bestämmelserna om hur överförmyndarnämnden ska utöva sin tillsyn finns i föräldrabalken. Övriga lagar, nämnden genom sin verksamhet använder sig och är styrda av, är bland annat förmynderskapsförordningen, kommunallagen, förvaltningslagen, sekretesslagen, skadeståndslagen, äktenskapsbalken, sambolagen, ärvdabalken, lag (1924:323) om verkan av avtal som slutits under påverkan av psykisk störning samt lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn.

För att staten ska kunna kontrollera att överförmyndarnämnden följer alla dessa bestämmelser har Länsstyrelsen till uppgift att utöva tillsyn över överförmyndarnämndens verksamhet. Likaså kan JO och JK granska om överförmyndarnämnden uppfyller de lagstadgade kraven på myndighetsutövningen och därmed också att rättssäkerheten för den enskilde tillgodoses.

Vänersborgs överförmyndarnämnd hade vid årsskiftet 2009-2010 totalt 595 inskrivna ärenden. Av dessa avsåg 431 godmanskap, 67 förvaltarskap samt 97 förmynderskap. Detta kan jämföras med årsskiftet 2008-2009, då det totala antalet ärenden var 563, årsskiftet 2007-2008, då antalet var 525, årsskiftet 2006-2007, då antalet var 505 och årsskiftet 2005-2006, då antalet var 473 ärenden.

2. Omständigheter och omvärldsförändringar som påverkar överförmyndarnämndens budget

2.1 Ökande behov av ställföreträdare

Som i de flesta kommuner ökar antalet äldre kommuninvånare och således även den åldersgrupp, som har störst behov av hjälpinsatser i form av ställföreträdarskap.

Även bland yngre ökar behovet, då allt fler med olika former av funktionsnedsättningar har svårt att klara det allt mer komplicerade samhället. Ofta är det svårt att rekrytera ställföreträdare till dessa ärenden, eftersom det vanligtvis krävs mycket omfattande insatser av ställföreträdaren.

Även gruppen ensamkommande barn ökar. Ställföreträdare i dessa ärenden behöver ha specialkunskaper med tanke på regelverket och barnens utsatta läge.

Den ökande ärendemängden och de allt mer komplicerade ärendena ställer högre krav på såväl överförmyndarnämndens tillgänglighet som personalstyrka och kompetens.

2.2 Arvoden till gode män, förvaltare och förordnade förmyndare

Ställföreträdare har rätt till ett skäligt arvode för uppdraget och ersättning för de utgifter som varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande. Huvudregeln är att det är huvudmannen som ska betala arvodet. En förutsättning är att huvudmannen har inkomster som överstiger 2,65 gånger basbeloppet eller tillgångar som överstiger två gånger basbeloppet. I annat fall får kommunen stå för arvodet.

Trenden pekar mot ett större antal huvudmän med inkomster under 2,65 gånger basbeloppet, vilket gör att fler arvoden till gode män, förvaltare och förordnade förmyndare måste inrymmas i överförmyndarnämndens budget.

2.3 Omvärldsförändringar på grund av nytillkomna lagändringar

Senare års förändrade lagstiftning har påverkat överförmyndarnämndens arbete inom flera områden.

Förändringarna innebär främst att fler arbetsuppgifter tillkommer inom nämndens verksamhetsområde, men förändringen innebär också ett ökat krav på kompetens inom olika specialområden.

3. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram 2 337 Tkr

Överförmyndarnämndens förslag:

Överförmyndarnämnden begär 500 Tkr i utökad budgetram, då verksamheten växer och extern granskningshjälp även i fortsättningen måste anlitas.

Budgetberedningen föreslår en utökad ram om 500 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23:

Överförmyndarnämndens budgetram 2011 fastställs i enlighet med anvisningarna och budgetberedningens förslag till totalt 2 837 Tkr.

Kommunfullmäktiges beslut 2010-12-15:

Överförmyndarnämndens budgetram för 2011 fastställs till 2 837 Tkr i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2010-06-23.

Resultaträkning	Bokslut	Budget	Budget
Mkr	2009	2010	2011
Summa intäkter	0,0	0,0	0,0
Personalkostnader	2,3	2,1	2,1
Omkostnader	0,3	0,2	0,7
Ränta	0,0	0,0	0,0
Avskrivning	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	2,6	2,3	2,8
Nettokostnader	2,6	2,3	2,8

Investerings- och exploateringsplan

Sammanfattning, Mkr

	2011	2012	2013	S:a
TOTALT KOMMUNEN				
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgifter	130,3	160,8	210,6	501,7
Nettoinvestering	130,3	160,8	210,6	501,7

Total snittutgift, netto under perioden 2011-2013: 167,2 Mkr

FÖRDELNING PER NÄMND:

Barn- och ungdomsnämnden

Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgifter	8,0	8,0	18,0	34,0
Nettoinvestering	8,0	8,0	18,0	34,0
varav fastighetsinvesteringar	0,0	0,0	10,0	10,0

Byggnadsnämnden

Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgifter	0,4	0,4	0,4	1,2
Nettoinvestering	0,4	0,4	0,4	1,2

Gymnasienämnden

Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgifter	2,0	2,0	2,0	6,0
Nettoinvestering	2,0	2,0	2,0	6,0

Kommunstyrelsen

Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgifter	2,5	0,8	5,8	9,1
Nettoinvestering	2,5	0,8	5,8	9,1

Kulturnämnden

Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgifter	0,5	0,3	0,3	1,1
Nettoinvestering	0,5	0,3	0,3	1,1

Samhällsbyggnadsnämnden

Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgifter	110,9	142,3	178,1	431,3
Nettoinvestering	110,9	142,3	178,1	431,3
varav fastighetsinvesteringar	15,2	24,5	43,5	83,2
varav exploateringsbudget	21,0	38,3	41,5	100,8

Socialnämnden

Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgifter	6,0	7,0	6,0	19,0
Nettoinvestering	6,0	7,0	6,0	19,0

Barn- och ungdomsnämnden

Verksamhet/Projekt		2011	2012	2013	S:a
Barn- och ungdomsförvaltningen					
Utgifter	Inventarier	3,0	3,0	3,0	9,0
Barnomsorg, Grundskola					
Utgifter	Datainvesteringar	2,0	2,0	2,0	6,0
Arena och Fritid					
Utgifter	Fastigheter och inventarier	3,0	3,0	3,0	9,0
	Spontanidrottsplatser			6,0	6,0
	Frendevid och Sörbyvallen			4,0	4,0
SUMMA BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN					
	Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
	Utgifter	8,0	8,0	18,0	34,0
	Netto	8,0	8,0	18,0	34,0

Byggnadsnämnden

Verksamhet/Projekt		2011	2012	2013	S:a
Utgifter	Inventarier och datasystem	0,2	0,2	0,2	0,6
	Fotogrammetrisk karta	0,2	0,2	0,2	0,6
SUMMA BYGGNADSNÄMNDEN					
	Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
	Utgifter	0,4	0,4	0,4	1,2
	Netto	0,4	0,4	0,4	1,2

Gymnasienämnden

Verksamhet/Projekt	2011	2012	2013	S:a
Gymnasieförvaltningen	0,3	0,3	0,3	0,9
Gymnasiet/Gymnasiesärskola				
Utgifter Inventarier/datorer	1,6	1,6	1,6	4,8
Vuxenutbildning				
Inventarier/datorer	0,1	0,1	0,1	0,3
SUMMA GYMNASIENÄMNDEN				
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgifter	2,0	2,0	2,0	6,0
Netto	2,0	2,0	2,0	6,0

Kommunstyrelsen

Verksamhet/Projekt		2011	2012	2013	S:a
Köp av aktier ABVB				5,0	5,0
Kommunledningskontoret					
Utgifter	Inventarier	0,3	0,3	0,3	0,9
	Datanätutbyggnad	0,5	0,5	0,5	1,5
	Byte av löne/personalsystem 1)	1,0			1,0
	Scenvagn	0,7			0,7
S:a Utgifter		2,5	0,8	0,8	4,1
SUMMA KOMMUNSTYRELSEN					
	Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
	Utgifter	2,5	0,8	5,8	9,1
	Netto	2,5	0,8	5,8	9,1

1) För byte av löne/personalsystem finns dessutom 1,7 Mkr budgeterade i investeringsbudgeten 2009.

Kulturnämnden

Verksamhet/Projekt		2011	2012	2013	S:a
Utgifter	Inventarier	0,5	0,3	0,3	1,1
SUMMA KULTURNÄMNDEN					
	Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
	Utgifter	0,5	0,3	0,3	1,1
	Netto	0,5	0,3	0,3	1,1

Investeringarna avser modernisering av biblioteken och arbetsmiljöåtgärder samt digitalisering av boklån och bibliotekstjänster.

Samhällsbyggnadsnämnden

Verksamhet/Projekt		2011	2012	2013	S:a
Gator och vägar					
Utgifter	Anläggningsarbeten, ej spec T. ex. gatuombyggn. I samband m. VA-omläggning trafiksäkerhetshöjande åtgärder, bärighetshöjande åtgärder, gatubelysning m.m.	3,0	3,0	3,0	9,0
	Belysning, energieffektivisering Byte till energisnålare armaturer minskar energikostnaden. Kostnad per armatur är ca 1 800:-. Återstår c.a. 1 150 st armaturer att byta	2,0			2,0
	Cirkulation Gropbrovägen/Marierovägen Styrutrustn för trafiksignalerna hyrs för 35 Tkr/år i väntan på ombyggnad			3,2	3,2
	Cirkulation Edsvägen/Johannesbergsv Totalkostn 4,5 Mkr, varav Vägverket bidrar med 2 Mkr 2012. Signalanläggning är i mycket dåligt skick.			2,5	2,5
	Cirkulation Gropbro/Tegelbruksv			3,2	3,2
	Cirkulation Gropbro/Bruksvägen			3,5	3,5
	Cirkulation Gropbro/Edsvägen avser utredningskostn	0,5			0,5
	Tillgänglighetsanpassning, ej spec Ledstråk, gångpassager m.m. Enkelt avhjälpna hinder.	0,3	0,3	0,3	0,9
	"Barns skolväg" Fokusomr inom Kustom. Åtgärder för trygg o säker skolväg	0,2			0,2
	Punktbelysning vid övergångsställen, gångpassager m.m.	0,2	0,2	0,2	0,6
	Villagatan i Brålanda, ny parkering vid Solhaga	0,5			0,5
S:a Utgifter		6,7	3,5	15,9	26,1
Kollektivtrafikåtgärder					
	Öxnereds pendelparkering 0,6 Mkr finns avsatt 2009 Resterande åtgärder, asfalt, kantsten m.m.	0,9			0,9
	Frändefors pendelparkering vid återvinningsstationen		0,3		0,3
	Resecentrum beräknad totalkostnad 50 Mkr, 50% statsbidrag. Utredning pågår om utformning.	5,0	5,0	15,0	25,0
S:a Utgifter		5,9	5,3	15,0	26,2
Centrumutveckling					
Utgifter	Smärre åtgärder, ej spec Nya cykelställ, stensättningar, anslagstavlor m.m. inga projekt eller idéskisser finns	1,0	1,0	1,0	3,0
	Edsgatan/Sundsgatan ombyggnad av gågatedelen uppdelat på 3 etapper, totalt ca 20 Mkr				
	Etapp 1 Edsg delen Kungsg - Sundsgatan			5,0	5,0
S:a Utgifter		1,0	1,0	6,0	8,0
Broar och kajer					
Utgifter	Dalbobron, upprustning av broklaff på betongdelen i sam- band med kanalstopp 2011, samt åtgärder under vattnet 5 Mkr finns 2010	1,0			1,0
Cykelbefrämjande åtgärder					
Utgifter	GC-väg på järnvägsbank Öxnered-Trollhättan 3 km asfalterad yta, inkl belysning Trollhättan planerar bygga sin del tidigast 2013			2,4	2,4
	Tenggrenstorpsvägen GC-bana på norra sidan, delen Tegelbruksv-Ringg	0,5			0,5
	Skördegatan, belysning vid lekplats och GC-väg	0,2			0,2
S:a Utgifter		0,7	0,0	2,4	3,1

Investerings- och exploateringsplan

Verksamhet/Projekt		2011	2012	2013	S:a
Parkverksamhet					
Utgifter	Grönytor, lekplatser, parker m.m, ej spec	0,5	0,5	0,5	1,5
	Tillgänglighetsanpassning lekplatser	0,6	0,6	0,6	1,8
	Allaktivitetsplats, en i varje kommunedel		3,5	3,5	7,0
	Promenadväg utefter Karls grav Onsjösidan		0,3		0,3
	Brygga mot Sanden, gamla hamnkanalen		1,0		1,0
	Brygga vid Länsan	0,8			0,8
	Hundrastplats			0,4	0,4
	Nygårdsängen, ökad tillgänglighet	0,2	0,2	0,2	0,6
	Total kostnad 0,6 Mkr, statsbidrag sökes				
S:a Utgifter		2,1	6,1	5,2	13,4
Fastighetsenheten					
Utgifter	Skolor	3,5	3,5	13,5	20,5
	Förskolor enl strukturell översyn. Behov finns i Onsjö Mariedal/Fridhem och Blåsut/Öxnered			10,0	10,0
	Tekniska system skolor	3,5	3,5	3,5	10,5
	Särskilt boende ombyggnad gruppbostad	4,9	5,0		9,9
	Övriga	6,8	16,0	30,0	52,8
	Tekniska system	3,0	2,0		5,0
	Nytt kök			30,0	30,0
	Skräcklestugan		14,0		14,0
	Enkelt avhjälpta hinder i publika lokaler	3,8			3,8
S:a Utgifter		15,2	24,5	43,5	83,2
Köp och försäljning av fastighet					
Inkomster	Övrig fastighetsförsäljning	-1,0	-1,0	-1,0	-3,0
	Bostadsmark	-0,2	-0,2	-0,2	-0,6
Utgifter	Övriga fastighetsinköp	0,5	0,5	0,5	1,5
Övrig mark					
Inkomster	Marklösen	-0,2	-0,2	-0,2	-0,6
Utgifter	Marklösen	0,6	0,6	0,6	1,8
VA-verksamhet					
	Ram VA ledningsnät (exkl nya bostadsområden)	7,0	8,0	8,0	23,0
	Holmängens avloppsreningsverk förbättrad rening	1,0	5,0	5,0	11,0
	Brålanda avloppsreningsverk ombyggnad	2,0	1,0	1,0	4,0
	Frändefors, ombyggn avloppsreningsverks				
	Vänerkusten, VA-utbyggnad totalinv ca 210 Mkr inkl ledn till Frändefors, Brålanda, Vänersborg	40,0	30,0	30,0	100,0
	V-ledning Vänersborg - Trollhättan	2,0			2,0
S:a Utgifter		52,0	44,0	44,0	140,0
Gatuenheten					
Utgifter	Fordon och maskiner gatuenheten	1,0	3,0	1,0	5,0
	Fordon och maskiner, renhållnigen	2,5	0,5	2,5	5,5
	Återvinningscentral Holmängen		15,0		15,0
	Åtgärder för återvinningscentralen för kontantlös hantering, teknisk utrustning	1,0			1,0
S:a Utgifter		4,5	18,5	3,5	26,5

Socialnämnden

Verksamhet/Projekt		2011	2012	2013	S:a
Vård- och omsorg					
Utgifter	Inventarier särskilda boenden vård och omsorg	3,5	4,5	3,5	11,5
	Omsorg om funktionshindrade inventarier LSS bostäder	0,5	0,5	0,5	1,5
	IT investeringar	1,0	1,0	1,0	3,0
	Hjälpmedel, möbler, övriga inventarier	1,0	1,0	1,0	3,0
SUMMA SOCIALNÄMNDEN					
	Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
	Utgifter	6,0	7,0	6,0	19,0
	Netto	6,0	7,0	6,0	19,0